

**CONSELL SOCIAL
DE LA LLENGUA CATALANA**

**APROXIMACIÓ AL SECTOR AUDIOVISUAL
DE LES ILLES BALEARS. ACTUACIONS PRIORITÀRIES
PER GARANTIR ELS DRETS LINGÜÍSTICS DELS CIUTADANS**

GOVERN
ILLES
BALEARS

SUMARI

1. Preàmbul	4
2. L'audiovisual, un sector estratègic per a la comunicació en català	6
3. Marc normatiu	9
4. Anàlisi del context	16
4.1. El context demogràfic i lingüístic	16
4.2. La qualitat lingüística en els mitjans de comunicació en català	18
4.3. El consum cultural	20
4.3.1. Mitjans tradicionals	20
4.3.2. Nous mitjans	22
4.3.3. El català a Internet	24
5. Objectius	25
5.1. Objectiu general	25
5.2. Objectius transversals	25
5.3. Propostes transversals	25
Proposta 1	28
Proposta 2	29
Proposta 3	30
Proposta 4	31
Proposta 5	32
Proposta 6	33
Proposta 7	34
6. Ràdio (tradicional i podcast)	35
7. Televisió	37
Proposta 8	39
Proposta 9	40
Proposta 10	41
Proposta 11	42
Proposta 12	43
8. Plataformes de vídeo a la carta	44
8.1. Plataformes de VoD de subscripció	44
8.2. Plataformes de VoD en català	45
Proposta 13	47
Proposta 14	48
Proposta 15	49
Proposta 16	50
8.3. Plataformes de contingut creat per usuaris	51
8.3.1. YouTube	51
8.3.2. Vimeo	51

8.3.3. Altres plataformes	52
8.4. Principals problemes identificats	52
8.4.1. Manca de visibilitat del contingut en català	52
8.4.2. Manca de contingut en català	53
Proposta 17	55
Proposta 18	56
Proposta 19	57
Proposta 20	58
Proposta 21	59
9. Cinema	60
Proposta 22	62
Proposta 23	63
Proposta 24	64
10. Conclusions	65

1. PREÀMBUL

El Ple del Consell Social de la Llengua Catalana en la sessió del dia 5 de novembre de 2018 va acordar la creació de la Ponència sobre el Sector Audiovisual, va nomenar-ne presidenta la senyora Cristina Ros Salvà, membre del Grup I del Consell Social, i va autoritzar la Direcció General de Política Lingüística a completar-ne la composició. L'encàrrec va ser fer una «anàlisi del sector audiovisual amb la finalitat de cercar vies d'actuació per garantir els drets lingüístics dels ciutadans de les Illes Balears com a consumidors de productes audiovisuals en català», amb les especificacions següents:

- Anàlisi del marc normatiu.
- Retrat de la presència actual de la llengua catalana segons la via de difusió (ràdios i televisions públiques i privades, cinema, plataformes de distribució de continguts i altres) i el producte (sèries, pel·lícules, retransmissions esportives, videojocs, etc.).
- Estudi de les perspectives de futur del sector.
- Propostes d'actuació.

La Ponència sobre el Sector Audiovisual del Consell Social de la Llengua Catalana es va constituir el dia 20 de desembre de 2018 amb els membres següents:

- Cristina Ros Salvà, presidenta, periodista (vocal del CSLC)
- Andreu Manresa Monserrat, director general de l'Ens Públic Radiotelevisió de les Illes Balears (vocal del CSLC); Joan Carles Martorell Velàscuez, director d'IB3 Televisió, va actuar com a suplent seu
- Bartomeu Martí Florit, periodista (vocal del CSLC)
- Miquel Cerdà Gener, director de la plataforma Film Club
- Nicolau Dols Salas, catedràtic d'universitat de l'àrea de Filologia Catalana de la Universitat de les Illes Balears
- Francesc Felipe Legaz, coordinador de la comunitat d'aficionats als videojocs Gaming.cat i expert en xarxes socials
- Javier Pachón Paz, president de Xarxa Cinema i consultor audiovisual
- Jaume Ripoll Vaquer, director de la plataforma Filmin
- Margalida Pons Amengual, secretària del Consell Social de la Llengua Catalana i de la Ponència

També n'havia de formar part la senyora María Luisa Goñi Sanzberro, però va declinar la invitació per raons laborals. Una vegada iniciats els treballs de la Ponència, el senyor Jaume Ripoll va haver de desvincular-se'n també per motius laborals.

En el moment d'interpretar l'encàrrec del Ple i de dissenyar l'estructura del document, la Ponència va establir els criteris següents:

Definir primerament l'abast del concepte *audiovisual* en aquest document. En sentit ampli, *audiovisual* és qualsevol missatge que es construeix a partir d'imatges i/o so. Això no obstant, a l'efecte d'aquest document, es considera que els àmbits de la comunicació audiovisual que s'han de tractar són els següents:

- Ràdio, tradicional i podcast.
- Televisió, en obert i per TDT.
- Plataformes de reproducció en continu (*streaming*) i vídeo a la carta.
- Cinema.

Se n'han exclòs, per tant, els videojocs i la música, sobre els quals ja es tracta en el document *Estudi sobre estratègies de promoció de l'ús social de la llengua catalana entre la població jove en àmbits no formals, amb especial atenció a les xarxes socials*, redactat per la Ponència de Joventut i aprovat pel Ple del Consell Social de la Llengua Catalana en la sessió del dia 5 de novembre de 2018.

Es pretén assolir l'objectiu que, per tenir garantits aquests drets, els ciutadans de les Illes Balears han de tenir a l'abast, sense costs addicionals, una oferta d'entreteniment variada i completa en llengua catalana. L'oferta ha de tenir molt en compte el punt de vista de les persones usuàries i defensar-les, i ha de comptar amb la reciprocitat de les ràdios i TV públiques de l'Estat que emeten en català amb la millor qualitat tècnica possible.

Així mateix, es tracta d'articular les vies per garantir la presència permanent i la qualitat lingüística del català en els mitjans de comunicació amb un pressupost adequat i suficient i una xarxa de formació inicial i continuada dels professionals que hi treballen.

La Ponència sobre el Sector Audiovisual va finalitzar la redacció del document i el va aprovar el 19 d'octubre de 2020. Posteriorment, el 12 de novembre, la Comissió Permanent del Consell Social va estudiar i avaluar el document, tal com és preceptiu, abans de remetre'l al Ple perquè l'aprovàs.

Aquest document va ser aprovat pel Ple del Consell Social de la Llengua Catalana en la sessió ordinària de 14 de desembre de 2020.

2. L'AUDIOVISUAL, UN SECTOR ESTRATÈGIC PER A LA COMUNICACIÓ EN CATALÀ

La legislació de les Illes Balears, des de l'Estatut d'autonomia i les lleis desplegades amb posterioritat, estableix un marc de drets i deures que hauria servit de punt de partida i base per garantir el compliment del principal objectiu en el qual es fonamenta aquest document: els ciutadans de les Illes Balears han de tenir a l'abast, sense costos addicionals, una oferta audiovisual variada i completa en llengua catalana.

De la mateixa manera s'ha de donar compliment a la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries (CELROM), ratificada per l'Estat espanyol, que compromet l'Estat a garantir la llibertat de recepció directa de les emissions de ràdio i de televisió.

La Llei 5/2013, d'1 d'octubre, audiovisual de les Illes Balears, en el preàmbul II, reconeix a l'activitat audiovisual el caràcter de sector estratègic a les Illes Balears. És aquesta Llei, en l'article 3, la que defineix l'activitat audiovisual com «de creació, producció, promoció, exhibició, distribució i difusió duta a terme en el territori de les Illes Balears pel sector audiovisual de les Illes Balears així com per persones físiques o jurídiques de fora del territori». En el mateix article, també es defineixen els serveis de comunicació audiovisual:

Són els serveis la responsabilitat editorial dels quals correspon a un prestador de servei i la principal finalitat dels quals és proporcionar, a través de xarxes de comunicació electròniques, programes i continguts per tal d'informar, entretenir o educar el públic en general, així com emetre comunicacions comercials.

Són, doncs, aquestes activitats i serveis els que, per llei, han de ser considerats estratègics.

La mateixa Llei 5/2013, d'1 d'octubre, en l'article 6, es refereix concretament als drets lingüístics dels ciutadans de les Illes Balears en relació amb les activitats i els serveis del sector audiovisual. Fixa el dret dels usuaris a comptar amb «una programació en obert que reflecteixi la diversitat cultural i lingüística de la comunitat autònoma de les Illes Balears i que promogui el coneixement i la difusió de la identitat de les Illes Balears tenint en compte el fet diferencial derivat del seu caràcter insular i pluriinsular». A més, per llei, segons estableix en el punt segon:

S'ha de promoure el coneixement i la difusió de les dues llengües oficials de les Illes Balears, en el marc general de la política lingüística i cultural del Govern de la comunitat autònoma.

Així mateix, el Pla General de Normalització Lingüística de les Illes Balears (aprovat pel Consell Social de la Llengua Catalana en la sessió plenària de 2 d'abril de 2009), en els

objectius de l'àrea 3, dedicats als mitjans de comunicació i noves tecnologies, fixa que s'ha de «garantir que els ciutadans de les Illes Balears disposin d'una oferta àmplia de mitjans de comunicació en llengua catalana». També es fixa l'objectiu següent:

Aconseguir un model comunicacional propi que permeti a la nostra comunitat lingüística rebre un coneixement aprofundit del seu patrimoni cultural i una oferta informativa i publicitària en català completa, variada i competitiva, quantitativament i qualitativament.

A més, afirma que s'ha de «disposar de tots els mitjans necessaris, especialment dels productes relatius a les noves tecnologies, per assegurar la presència del català i de l'autoexpressió cultural en els mitjans de comunicació del territori propi».

Aquests objectius també es recullen en el Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinquenni 2016-2021 (aprovat pel Ple del Consell Social de la Llengua Catalana en la sessió de 7 de juliol de 2016), en el qual s'empara el «dret d'emprar el català en l'àmbit comunicatiu», redefinint la formulació genèrica del dret:

Qualsevol persona resident a les Illes Balears té el dret d'accedir sense dificultats, i de manera àmplia, a uns mitjans de comunicació —escrits i audiovisuals— en llengua catalana, tant públics com privats i tant de caràcter especialitzat com generalista.

Així, en una primera aproximació als fonaments normatius i a la planificació aprovada, s'ha de remarcar que la difusió de la llengua catalana en els mitjans audiovisuals està recollida per les lleis autonòmiques que, a més, des de l'Estatut d'autonomia, fixa la cooficialitat del català i del castellà a les Illes Balears.

Ara bé, en analitzar la presència del català en el conjunt de l'oferta del sector audiovisual, es constata que és aquest un dels àmbits que més reflecteix la desigualtat entre les dues llengües oficials, en tots els casos en perjudici del català.

Més endavant es tractarà sobre les diferències entre la presència del català i la del castellà als canals audiovisuals. Com a introducció, s'ha de dir que els mitjans de comunicació públics d'àmbit autonòmic acompanyen amb el seu deure de situar la llengua pròpia com a prioritària per a la comunicació; també cal subratllar que les administracions públiques dediquen pressuposts escassos no només als mitjans públics per afrontar aquesta tasca de manera òptima, sinó que sobretot dediquen pressuposts del tot insuficients per a la promoció de la presència del català en els mitjans privats i especialment a les xarxes socials.

La vulneració dels drets lingüístics a les Illes Balears, que suposa l'accés insuficient a productes audiovisuals en català, es produeix, en part, per una legislació insuficient, la manca de desenvolupament de la legislació bàsica, la manca de planificació,

l'incompliment de la llei, la destinació de recursos insuficients i, consegüentment, la manca d'accions per donar compliment a aquests drets.

A aquesta situació precària s'hi afegeix la irrupció de les formes de comunicació digital. Si la proporció ja era i és clarament desfavorable a la llengua catalana en l'entorn no digital, l'arribada del fenomen digital i la consegüent globalització contribueix de manera extraordinària a la marginació de les llengües que no són dominants a les xarxes de comunicació, com és el cas del català.

La desproporció lingüística creixent en l'àmbit audiovisual ha de ser equilibrada per unes polítiques públiques de suport i estímul a la producció, la distribució, l'exhibició i el consum de productes audiovisuals en llengua catalana a les Illes Balears, i s'han d'afavorir la creació i l'enfortiment d'una oferta comuna en tot el territori lingüístic català.

Aquest treball és una primera anàlisi i una proposta de mesures prioritàries per garantir els drets lingüístics dels ciutadans de les Illes Balears.

3. MARC NORMATIU

Es parteix de tres elements bàsics prevists en la legislació vigent:

a) La Constitució espanyola, que reconeix la igualtat dels ciutadans davant la llei en l'article 14:

Els espanyols són iguals davant la llei, sense que pugui prevaler cap discriminació per raó de naixença, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

Aquesta afirmació obliga els poders públics a facilitar-ne l'exercici, segons estableix l'article 9.2:

Correspon als poders públics de promoure les condicions per tal que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en els quals s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que n'impedeixin o en dificultin la plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social.

b) L'Estatut d'autonomia de les Illes Balears reconeix l'oficialitat de la llengua catalana a les Illes Balears (article 4.1), la qual fonamenta el caràcter de la llengua catalana com a element identificador i vertebrador de la societat balear que produeix el reconeixement de drets lingüístics (article 4.2):

Totes les persones tenen el dret de conèixer-la i d'usar-la, i ningú no pot ser discriminat per causa de l'idioma.

En l'àmbit lingüístic, l'obligació de promoure l'exercici dels drets dels ciutadans es concreta, en l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, en la garantia que han d'assegurar les institucions públiques d'exercici dels drets lingüístics (article 4.3):

Les institucions de les Illes Balears han de garantir l'ús normal i oficial dels dos idiomes, han de prendre les mesures necessàries per assegurar-ne el coneixement i han de crear les condicions que permetin arribar a la igualtat plena de les dues llengües quant als drets dels ciutadans de les Illes Balears.

c) La Llei 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació audiovisual, estableix el següent (article 4.1):

Totes les persones tenen el dret que la comunicació audiovisual es presti a través d'una pluralitat de mitjans, tant públics, comercials com comunitaris que reflecteixin el pluralisme ideològic, polític i cultural de la societat. A més, totes les persones tenen el dret que la comunicació audiovisual es presti a través d'una diversitat de fonts i de continguts i a

l'existència de diferents àmbits de cobertura, d'acord amb l'organització territorial de l'Estat. Aquesta prestació plural ha d'assegurar una comunicació audiovisual la programació de la qual inclogui diferents gèneres i atengui els diversos interessos de la societat, especialment quan es realitzi a través de prestadors de titularitat pública.

Així, doncs, de la suma dels tres elements assenyalats (igualtat de drets entre els ciutadans, caràcter oficial i identificador de la llengua catalana, i obligació dels poders públics de garantir l'exercici dels drets reconeguts, com el dret a no ser discriminat) prové l'obligació dels poders públics d'assegurar l'accés dels ciutadans a una oferta suficient de mitjans de comunicació audiovisuals en català, com recull el Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinquenni 2016-2021:

Qualsevol persona resident a les Illes Balears té el dret d'accedir sense dificultats, i de manera àmplia, a uns mitjans de comunicació —escrits i audiovisuals— en llengua catalana, tant públics com privats i tant de caràcter especialitzat com generalista.

Semblantment a la Resolució del Parlament Europeu de 12 de març de 2014 sobre la preparació per a la plena convergència del món audiovisual 2013/2180 (INI), es constata que els mitjans audiovisuals experimenten una convergència entre ells mateixos i, alhora, una convergència de formats tradicionals i de formats nous, especialment els que s'aprofiten dels recursos de la xarxa.

La Recomanació sobre la promoció i l'ús del multilingüisme i l'accés universal al ciberespai (2003) de la UNESCO s'adreça als estats membres per tal que assegurin la implantació de totes les llengües a la xarxa:

Tant el sector públic com el privat i la societat civil, en els àmbits local, nacional, regional i internacional, haurien de treballar per facilitar els recursos necessaris i adoptar les mesures requerides per reduir els obstacles lingüístics i fomentar els intercanvis humans a Internet, promovent la creació i el tractament de continguts educatius, culturals i científics en forma digital, així com l'accés a aquests, per garantir que totes les cultures puguin expressar-se i accedir al ciberespai en totes les llengües, incloses les indígenes.¹

La Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries, en les parts subscrietes per l'Estat espanyol, obliga els estats a assegurar la presència de les llengües reconegudes als mitjans de comunicació:

¹ The public and private sectors and the civil society at local, national, regional and international levels should work to provide the necessary resources and take the necessary measures to alleviate language barriers and promote human interaction on the Internet by encouraging the creation and processing of, and access to, educational, cultural and scientific content in digital form, so as to ensure that all cultures can express themselves and have access to cyberspace in all languages, including indigenous ones.

III.11.1 Les parts es comprometen, per als parlants de les llengües regionals o minoritàries, en els territoris on aquestes llengües són usades, segons la situació de cada llengua, en la mesura que les autoritats públiques tenen, de manera directa o indirecta,

una competència, unes atribucions o un paper en aquest àmbit, respectant els principis d'independència i d'autonomia dels mitjans.

Entre d'altres, això implica el compromís a garantir la circulació transfronterera de productes audiovisuals:

III.11.2. Les parts es comprometen a garantir la llibertat de recepció directa de les emissions de ràdio i de televisió dels països veïns en una llengua usada en una forma idèntica o pròxima d'una llengua regional o minoritària, i a no oposar-se a la retransmissió d'emissions de ràdio i de televisió dels països veïns en aquesta llengua. Es comprometen, a més, a garantir que no sigui imposada a la premsa cap restricció a la llibertat d'expressió i a la lliure circulació de la informació en una llengua usada en una forma idèntica o pròxima d'una llengua regional o minoritària. L'exercici de les llibertats esmentades més amunt, que comporten deures i responsabilitats, pot ser sotmès a certes formalitats, condicions, restriccions o sancions previstes per la llei, que constitueixen mesures necessàries, en una societat democràtica, per a la seguretat nacional, per a la integritat territorial o per a la seguretat pública, per a la defensa de l'ordre i per a la prevenció de la delinqüència, per a la protecció de la salut o de la moral, per a la protecció de la reputació o dels drets d'altri, per impedir la divulgació d'informacions confidencials, o per garantir l'autoritat i la imparcialitat del poder judicial.

També es comprometen a donar suport a la formació de professionals dels mitjans de comunicació pel que fa al domini de les llengües en qüestió:

III.11.1g. a donar suport a la formació de periodistes i altre personal per als mitjans que usin les llengües regionals o minoritàries.

Del marc normatiu europeu² cal destacar la Resolució legislativa del Parlament Europeu, de 2 d'octubre de 2018, sobre la proposta de Directiva del Parlament Europeu i del Consell per la qual es modifica la Directiva 2010/13/UE, sobre la coordinació de determinades disposicions legals, reglamentàries i administratives dels Estats membres relatives a la prestació de serveis de comunicació audiovisual, amb vista a l'evolució de les realitats del mercat (COM(2016)0287 – C8-0193/2016 – 2016/0151(COD)).

El 2 d'octubre de 2018 el Parlament Europeu va aprovar la revisió de la Directiva 2010/13/EU, o Directiva de serveis de comunicació audiovisual (DSCAV), la qual es va publicar en el *Diari Oficial de la Unió Europea* (DOUE) el 28 de novembre. Des d'aquest

² La major part de la informació d'aquest apartat s'ha extret del document *Anàlisi del marc normatiu en matèria lingüística a les Illes Balears*, redactat per la Ponència de Planificació i aprovat pel Ple del Consell Social de la Llengua Catalana en la sessió del dia 5 d'octubre de 2017.

moment, els estats membres tenen 21 mesos per transposar la Directiva als ordenaments jurídics respectius.

El context d'aquesta Directiva és important, perquè davant el canvi radical en el sector de les comunicacions, s'ha d'articular un nou sistema de regulació per garantir els drets dels usuaris i regular el mercat.

La primera aportació de la DCSAV és establir que Internet no només és un mercat d'accés i de distribució, sinó que és també un mercat de continguts, i la Directiva s'ocupa dels continguts. Aquesta consideració és bàsica per al mercat europeu dels serveis audiovisuals a demanda, que es troba en inferioritat de condicions respecte del mercat nord-americà, i molt especialment per al desenvolupament de polítiques lingüístiques als territoris amb una llengua pròpia diferent de la llengua oficial de l'estat.

La Directiva incorpora el concepte de *prominència*, fonamental en el cas de la llengua catalana, perquè aquest principi jurídic dona visibilitat a determinats continguts en els serveis audiovisuals a demanda. S'obliga que les obres de producció europea tinguin prominència en els catàlegs d'aquests serveis i ofereix la possibilitat que els estats adoptin mesures perquè siguin prominents els continguts que considerin d'interès general:

Article 7a

Els estats membres poden adoptar mesures per assegurar la prominència apropiada dels serveis de mitjans audiovisuals d'interès general.

[...]

Article 13

Els estats membres vetllaran perquè els prestadors de serveis de comunicació audiovisual a demanda que estiguin sota la seva competència judicial disposin d'un percentatge d'almenys el 30 % d'obres europees al seu catàleg i garanteixin la prominència d'aquestes obres.

Cal aprofitar al màxim dos conceptes jurídics de la Directiva que permeten regular l'oferta audiovisual: *continguts d'interès general* i *prominència*. És obligació que tots els canals i plataformes audiovisuals tinguin en la seva oferta un mínim d'un 30 % de producció europea i podran establir mesures per garantir la prominència d'aquests continguts. Aquesta nova situació facilitarà que el català entri en plataformes en què ara és inexistent o testimonial mitjançant versions originals, subtitulació, etc.³

³ Extret de CONDEMINAS I TEJEL, Daniel. «Europa obre una porta per a la normalització de l'audiovisual en català», *Comunicació 21*, 19 d'octubre de 2018. <https://comunicacio21.cat/opinio/europa-obre-una-porta-per-a-la-normalitzacio-de-l-audiovisual-en-catala/> (consulta: 18 de març de 2020).

A més de la Constitució, les lleis orgàniques i els acords internacionals subscrits per l'Estat, es pretén analitzar les lleis autonòmiques i altres disposicions legals per avaluar-ne el grau de compliment i d'efectivitat.

La Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística a les Illes Balears, obliga (article 27-32) el Govern de les Illes Balears a promoure el desenvolupament del coneixement i l'ús de la llengua catalana als mitjans de comunicació social (article 27), a fer del català la llengua usual dels mitjans de comunicació de titularitat pròpia, i a fomentar-ne l'ús en els mitjans de titularitat altra (article 28), a assegurar els drets dels ciutadans a ser informats en llengua catalana (article 29), a col·laborar en matèria de ràdio i televisió amb altres comunitats autònomes de llengua catalana (article 30), i a fomentar la creació audiovisual en llengua catalana i a donar-hi suport econòmic (articles 31 i 32).

La Llei 5/2013, d'1 d'octubre, audiovisual de les Illes Balears, reconeix el dret dels usuaris a «una programació en obert que reflecteixi la diversitat cultural i lingüística de la comunitat autònoma de les Illes Balears» i que en promogui el coneixement i la difusió de la identitat (article 6.1 i article 24.1). Igualment reconeix la possibilitat d'emissió en territoris d'altres territoris «amb afinitats lingüístiques o culturals», en condicions de reciprocitat i regulada per conveni. Estableix com un dels principis del servei públic de comunicació audiovisual «la promoció i la difusió de la cultura i les llengües oficials de la comunitat autònoma de les Illes Balears, així com la defensa de la nostra identitat» (article 25).

A més a més, reconeix el «caràcter estratègic» del sector audiovisual «per a la promoció i la divulgació de la cultura, la història i la llengua pròpies» (article 36.1) i per això i altres motius estableix com a criteris de foment de la consolidació del sector audiovisual en l'economia de les Illes Balears la necessitat de donar suport a la formació de professionals, la contractació de professionals residents a les Illes Balears i el suport a autors i creadors, entre d'altres (article 36). També preveu la creació de la Filmoteca de les Illes Balears (article 40).

El Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinquenni 2016-2021 dedica una part de les accions a garantir el dret dels ciutadans de les Illes Balears a disposar d'una oferta de mitjans de comunicació en llengua catalana. Es considera oportú incorporar a aquest document la part que fa referència a la normativa que afecta el sector audiovisual de les Illes Balears.

El Parlament de les Illes Balears va aprovar la Llei 2/2010, de 7 de juny, del Consell Audiovisual de les Illes Balears (BOIB núm. 92, de 19 de juny); això no obstant, fins al pressupost del Govern de les Illes Balears de 2015 no es fa cap passa per posar en funcionament aquest òrgan. El pressupost del Govern de 2015 diu el següent:

La Llei 2/2010, de 7 de juny, del Consell Audiovisual de les Illes Balears, estableix que aquest Consell és l'òrgan estatutari que vetlla pel compliment dels principis rectors del model audiovisual en els mitjans de comunicació de la comunitat autònoma. Aquesta llei no ha estat desenvolupada reglamentàriament per la qual cosa aquesta dotació pressupostària és per iniciar les actuacions.

Des de llavors, no s'ha posat en funcionament el Consell Audiovisual.

El Consell Audiovisual de les Illes Balears és un òrgan de consulta i assessorament previst en l'article 77 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears.

És una entitat pública independent, la missió de la qual és vetllar pel compliment, en els mitjans de comunicació social de titularitat pública, dels principis rectors del model audiovisual, missió en què s'inclouen, en concret, les funcions següents: promoure les condicions per garantir la informació veraç, objectiva i neutral; promoure la societat de la informació; garantir l'accés dels grups polítics i socials representatius als mitjans de comunicació social; fer complir els principis que inspiren el model lingüístic de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, i garantir i afavorir l'accés de les persones amb discapacitat auditiva o visual als mitjans de comunicació social i a les noves tecnologies.

El Consell Audiovisual ha d'estar integrat per nou membres elegits pel Parlament de les Illes Balears per majoria de tres cinquenes parts entre persones de prestigi reconegut que ofereixin garanties plenes d'independència. Tenen un mandat limitat (sis anys, renovable una sola vegada). Tenen un règim d'incompatibilitats que prohibeix l'exercici de funcions polítiques o el possible conflicte d'interessos en relació amb el sector audiovisual. El Consell Audiovisual té potestat sancionadora, per delegació del Govern, i potestat normativa per desenvolupar els aspectes necessaris per garantir el compliment de la legislació audiovisual en l'àmbit de les seves competències.

En l'article 4.3.f) de la Llei 2/2010, de 7 de juny, del Consell Audiovisual de les Illes Balears, s'especifica que té com a missió bàsica respecte de tots els mitjans de comunicació audiovisual «garantir el compliment de la normativa lingüística, especialment en relació amb la llengua catalana».

Es considera que és imprescindible dotar pressupostàriament i posar en funcionament el Consell Audiovisual de les Illes Balears.

Finalment, es recorda que el Parlament de les Illes Balears va aprovar el 14 de setembre de 2018, en la Comissió de Cultura, amb els vots a favor de PSIB-PSOE, Més per Mallorca, Més per Menorca, Podem i PI, la proposició presentada per Més per Mallorca i Més per Menorca per tal que la Cambra demani «l'eliminació de totes les barreres

tecnològiques que impedeixen la reciprocitat i l'emissió total dels mitjans públics en català» a tots els Països Catalans.

A les Illes Balears es veuen 33 canals oficials de televisió, dels quals només 4 són íntegrament en català (IB3, TV3cat, C33 i 324) i un és mixt (Canal 4).

La proposició aprovada reflexiona sobre el fet que «no es pot renunciar a bastir un espai comunicatiu propi» que permeti «gaudir d'una oferta de mitjans en llengua catalana diversa, completa, atractiva, de qualitat i competitiva». Alhora, deixa en evidència la injustícia que es comet quan, de manera intencionada, es mantenen actives les barreres que pretenen perpetuar la inexistència «d'aquest espai comunicatiu» comú que haurien de formar totes de les ràdios i televisions públiques en català.⁴

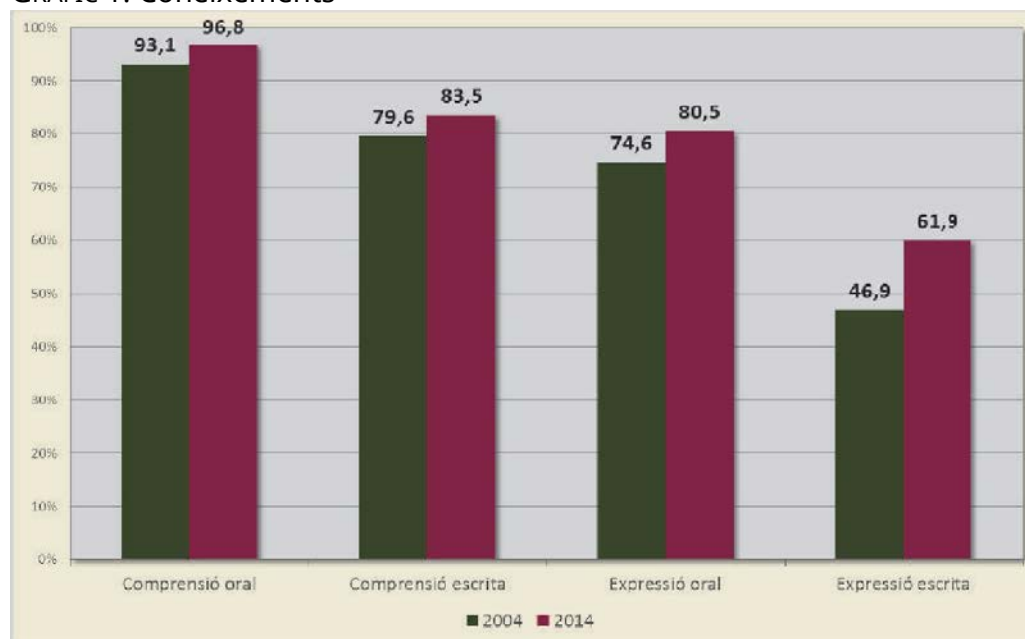
⁴ Extret de PAYERAS, Miquel. «El Parlament balear reclama l'espai televisiu comú en català». *El Temps*, 16 de setembre de 2018. <https://www.eltmps.cat/article/5047/el-parlament-balear-reclama-lespai-televisiu-comu-en-catala> (consulta: 12 d'abril de 2019).

4. ANÀLISI DEL CONTEXT

4.1. El context demogràfic i lingüístic

L'Enquesta d'usos lingüístics a les Illes Balears 2014 (EULIB2014), feta pel Govern de les Illes Balears, la Generalitat de Catalunya i la Universitat de les Illes Balears i publicada el 2017, posa de manifest que el coneixement de la llengua catalana entre la població balear «no es tradueix automàticament en l'ús». Mentre que un 96,8 % de la població entén el català oral, un 83,5 % l'entén escrit, un 80,5 % el sap parlar i un 61,9 % el sap escriure. Totes són dades que es van incrementar notablement respecte de deu anys abans, però només una de cada tres persones el fa servir quotidianament.

GRÀFIC 1. Coneixements

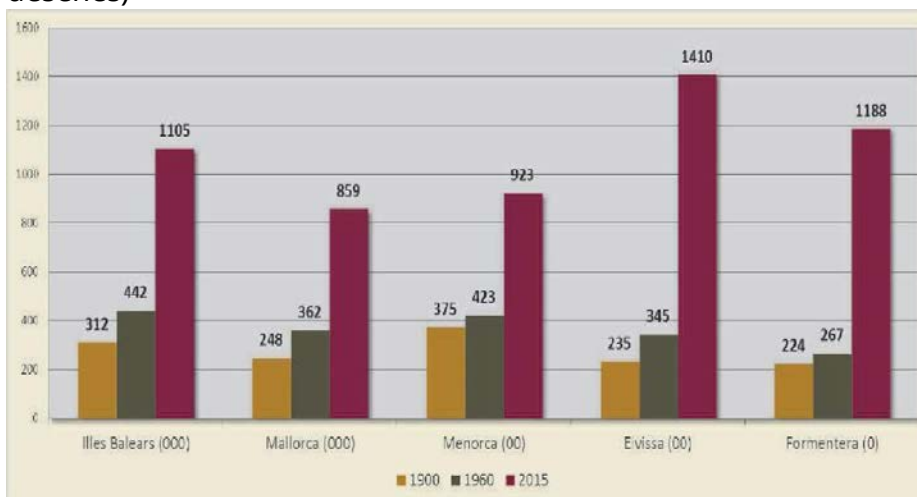

Font: Enquesta d'usos lingüístics a les Illes Balears 2014 (EULIB2014)

L'EULIB2014 reflecteix que «el català ha perdut valor com a llengua habitual en favor del castellà». En concret, un 50 % dels enquestats va identificar el castellà com a llengua d'ús habitual, mentre en el cas del català el percentatge descendeix fins al 36,8 %. No hi ha cap àmbit d'ús en el qual el català sigui la llengua més emprada. Segons s'apunta des del Grup de Recerca Sociolingüística de les Illes Balears (GRESIB), de la Universitat de les Illes Balears, si bé des del 1979 fins ara s'ha avançat considerablement en l'ús social del català en el registre formal, en els usos més espontanis ha anat en retrocés. Segons el gràfic 2, la població de les Illes Balears ha augmentat considerablement, però aquest augment no ha suposat cap increment de l'ús del català.

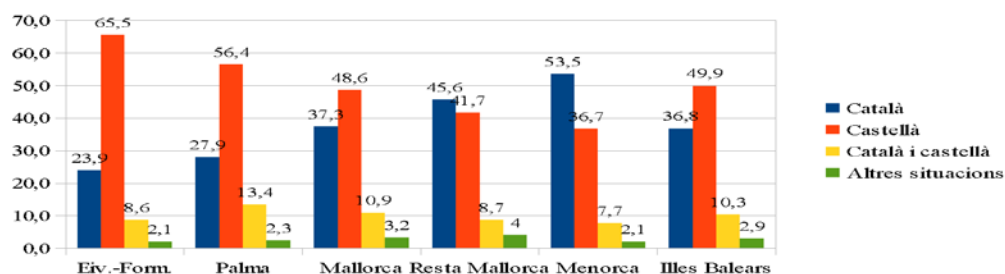
Entre els factors que han motivat aquesta pèrdua del català com a llengua habitual cal remarcar el bilingüisme, els grans canvis demogràfics que ha experimentat la població de les Balears (ha augmentat un 150 % des dels anys seixanta), l'aportació de la immigració de persones de fora dels territoris de parla catalana —tot i que l'esforç que aquestes persones fan per conèixer la llengua de les Balears ha estat determinant per a l'augment dels índexs de coneixement general, fora de les aules el català no és la seva llengua habitual—, a més d'altres factors, com el turisme, els mitjans de comunicació i la presència pràcticament nul·la de la llengua catalana en molts àmbits de la societat.

GRÀFIC 2. Evolució de la població a les Illes Balears (000 en milers, 00 en centenars, 0 en desenes)

Font: Enquesta d'usos lingüístics a les Illes Balears 2014 (EULIB2014)

GRÀFIC 3. Llengua d'ús habitual (per lloc de residència)

Font: Enquesta d'usos lingüístics a les Illes Balears 2014 (EULIB2014)

Pel que fa als joves d'entre 15 i 29 anys, segons l'EULIB2014, un 89 % saben parlar en català i un 83,9 % hi saben escriure. Un 34,5 % d'aquests joves tenen per llengua habitual el català, i un 11,4 % declaren que hi tenen conjuntament el català i el castellà.

En relació amb les dades recollides una dècada abans, el català ha augmentat 2,3 punts percentuals com a llengua inicial entre els joves.

Tot i no tenir dades concretes del consum de televisió, ràdio o cinema en català per part dels joves de les Illes Balears, sí que és sabut que només 1 de cada 10 joves empra el català a Internet,⁵ mentre que juguen molt majoritàriament a videojocs en castellà o en anglès. Segons remarca el GRESIB, entre les dades de consum cultural, en l'àmbit de l'audiovisual, la presència del català en els cinemes de les Illes Balears és pràcticament inexistent.

Si el futur de l'audiovisual està estretament lligat a Internet, tot i que es reitera la manca de dades que especifiquin l'ús del català a la xarxa i a les xarxes socials per part dels ciutadans de les Illes Balears, s'ha de tenir en compte que Google situa el català entre les 10 i 15 llengües més actives a Internet. En aquest context digital, també s'ha de destacar que els principals cercadors i xarxes socials com Google, YouTube, Twitter o Facebook, entre moltes altres, ofereixen una versió en català per a les seves interfícies de navegació. A Catalunya, WICCAC, associació que publica un baròmetre mensual sobre l'ús del català a Internet, situa el percentatge global d'ús per sobre del 65 %. Però aquest ús no és homogeni a tots els territoris de parla catalana. Si es pren com a exemple la xarxa YouTube audiovisual, s'hi troben uns 150 canals de continguts en català, de molt diverses temàtiques, però la immensa majoria provenen de Catalunya i del País Valencià. El nombre de youtubers de les Illes Balears que fan servir el català és pràcticament insignificant.

4.2. La qualitat lingüística en els mitjans de comunicació en català

La qualitat lingüística dels mitjans de comunicació en català, i especialment els d'expressió oral, és un motiu de preocupació constant, i no només per als especialistes en llengua, sinó de cada vegada més per al públic general.

Sembla evident que no es poden separar els problemes generals de la comunitat lingüística del funcionament de la llengua als mitjans de comunicació. Recentment,⁶ i arran de diverses experiències de retransmissió a Catalunya de productes televisius creats a les Illes Balears o al País Valencià, s'ha suscitat un cert debat sobre la idoneïtat de l'ús de varietats geogràfiques de la llengua de fora del seu àmbit propi. La simple existència d'aquest debat, amb independència de les opinions que s'hi hagin pogut expressar, palesa dos fets: 1) no existeix un àmbit comunicatiu comú de les terres de

⁵ GRESIB. <https://diari.uib.cat/hemeroteca/Videonoticies-de-llengua-per-donar-a-coneixer-les.cid627901>.

⁶ GUTIÉRREZ, ÀLEX. «¿Un doblatge únic a Catalunya, les Balears i el País Valencià». *Ara.cat*, 10 de maig de 2020. https://www.ara.cat/media/doblatge-Catalunya-Balears-Pais-Valencia_0_2450755009.html.

parla catalana, però comencen a aparèixer iniciatives que apunten en aquesta direcció, i 2) l'exposició dels parlants a varietats geogràfiques que no són la pròpia no és generalitzada.

És important remarcar que, probablement per una qüestió de dimensions de les subcomunitats lingüístiques, els parlants balears del català han estat molt més exposats a productes audiovisuals creats en la varietat central del català que no a la inversa i que, en general, els catalanoparlants de les Illes Balears no presenten problemes greus de comprensió de les varietats occidentals, si bé no han tingut, des de la desaparició de Canal 9, la possibilitat d'exposar-s'hi.

Per altra banda, l'experiència de les emissions en català per a les Illes Balears de TVE (primer *Panorama balear*, des del 15 de novembre de 1979, i més endavant *Informatiu balear*) va donar a conèixer al públic televisiu un model lingüístic d'intenció centrípeta amb trets insulars. És molt probable que aquell model hagi marcat la pauta del català usat actualment als productes radiofònics i televisius de registre formal creats a les Illes Balears.

Hi ha, en els usos dels catalanoparlants de les Illes Balears amb accés als registres formals, una consciència de la diferència de registres⁷ i una evolució espontània cap a formes unificades que no és tan evident en altres àmbits del domini català. Tanmateix, això no equival a dir que el model estàndard del català, i especialment del català oral, ja és una cosa feta.

La diferència entre llengua normativa i llengua estàndard obliga a advertir que, malgrat totes les recomanacions i propostes, per definició, la llengua estàndard no pot ser mai anterior al seu ús ni a la seva adopció per la comunitat de parlants. Si, com es deia més amunt, hi ha un cert consens —sense entrar en detalls— en els usos formals del català a les Illes Balears, aquesta situació no és comparable al conjunt de la comunitat lingüística, ni pot ser-ho si no es crea un espai comunicatiu comú que vagi més enllà de l'intercanvi de programes entre ràdios i televisions restringides a un territori parcial.

És de destacar, en aquest estat de coses, que recentment la institució normativa del català, l'Institut d'Estudis Catalans, ha signat amb l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i amb la Universitat de les Illes Balears, que no és entitat normativa però sí que assessora en matèria lingüística en el seu àmbit territorial, un acord de col·laboració.

⁷ DOLS, NICOLAU (2020). «El contínuum dialecte/estàndard a Mallorca». A: RADATZ, H.-I. (ed.). *Canvi lingüístic, estandardització i identitat en català / Linguistic Change, Standardization and Identity in Catalan*. Amsterdam: John Benjamins. <https://doi.org/10.1075/ivitra.27.01dol>.

L'acord es va signar el 7 de juliol del 2020, després de la celebració del primer seminari sobre estandardització, amb la participació d'especialistes dels tres territoris.

Més enllà de les dificultats d'adopció d'un estàndard general de la llengua catalana, hi ha qüestions que semblen encara lluny de resoldre's, com és la de la correcció i l'adequació dels usos lingüístics als mitjans de comunicació oral. És constatable una certa alarma entre els especialistes en llengua catalana sobre aquesta qüestió. Tanmateix, no es disposa encara de dades objectives sobre el seguiment de la normativa. Es perfilen aquí dues tasques que, cal dir-ho, ja s'han començat amb el Corpus Oral de la Llengua Catalana (impulsat per l'Institut d'Estudis Catalans amb suport de la Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears), pel que fa la recollida de dades, i la creació del Gabinet d'Assessorament Lingüístic als Mitjans de Comunicació (a la Universitat de les Illes Balears amb el suport de la Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears), pel que fa a les tasques de suport.

La qualitat lingüística dels productes audiovisuals en català ha de ser una premissa per a tots els mitjans de comunicació, els quals han de prendre consciència que són un model de referència per al públic i que l'impacte que tenen en la societat és una de les peces clau per a la promoció de l'ús del català i per a la difusió d'un model de llengua estàndard.

Pels motius abans exposats, s'ha d'avaluar el sistema d'assessorament lingüístic perquè els productes audiovisuals tenguin qualitat lingüística, la qual cosa contribuirà a la reactivació del sector i a un increment de la creativitat dels professionals que hi treballen.

4.3. El consum cultural

4.3.1. Mitjans tradicionals

Fins a un 34,7 % de persones manifesten que no escolten mai la ràdio. Un 50,6 % l'escolta dins el cotxe, i és el percentatge més alt; vol dir que l'escolten més aviat esporàdicament. Un 23,1 %, que pot ser parcialment coincident amb altres grups, l'escolten a casa en un aparell tradicional, i un 20,1 % l'escolta (també) per altres mitjans.

En contrast, només un 5,9 % afirma que no mira mai la televisió. Un 85 % la mira amb un aparell convencional a temps real, un 31,9 % consumeix també televisió a la carta (SmartTV, Netflix, HBO i altres), i un 20,1 % la mira mitjançant mòbil o ordinador.

No es tracta de menystenir altres canals, però és evident que la televisió en format convencional és el mitjà que arriba a més persones.

Pel que fa a aspectes lingüístics, el novembre de 2020 un 69,5 % de la població consultada a les Balears considera que IB3 ha de fomentar la llengua catalana.

Per edats, la franja més reticent a aquest objectiu és la de majors de 65 anys (21,8 %), mentre que la més procliu és la de 31 a 45 anys (75 %).

TAULA 1. Percepció dels usuaris sobre la necessitat que es fomenti el català a la televisió de titularitat pública (novembre de 2020)

	<i>Illes Balears</i>	<i>Palma</i>	<i>Part forana</i>	<i>Menorca</i>	<i>Eivissa</i>
<i>Sí</i>	69,5 %	69,7 %	72,6 %	63,9 %	63,5 %
<i>No</i>	15,9 %	16,4 %	15,1 %	20,1 %	14,3 %
<i>NS/NC</i>	14,6 %	13,9 %	12,2 %	15,9 %	22,3 %

Font: Institut d'Estudis Socials Avançats

IB3 Televisió és la tercera cadena convencional més seguida entre la població que es declara catalanoparlant, després de TVE1 i Antena3, amb un 8,5 %, un 11 % i un 11 %, respectivament, de mitjana de quota de pantalla. Entre els castellanoparlants, amb un 0,7 %, només IB3 Televisió supera els canals de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals.

L'espai *Bon dia* permet l'accés a continguts audiovisuals dels territoris de parla catalana. Aquest espai mostra una gran oferta de mitjans audiovisuals i permet accedir a continguts a la xarxa de diferents mitjans de les Illes Balears, el País Valencià, la Franja de Ponent, la Catalunya Nord, Andorra, l'Alguer i Catalunya. *Bon dia* recull mitjans en català i de qualitat que publiquen regularment continguts de vídeo o d'àudio (<https://ib3.org/directe?c=bondia>); tot i que la forma de presentar aquests continguts es podria millorar, es tracta d'una primera passa en aquest sentit. Segons les darreres dades, 14.000 usuaris únics⁸ hi han accedit durant el 2020.

⁸ Dada facilitada per IB3TV (10 d'octubre de 2020).

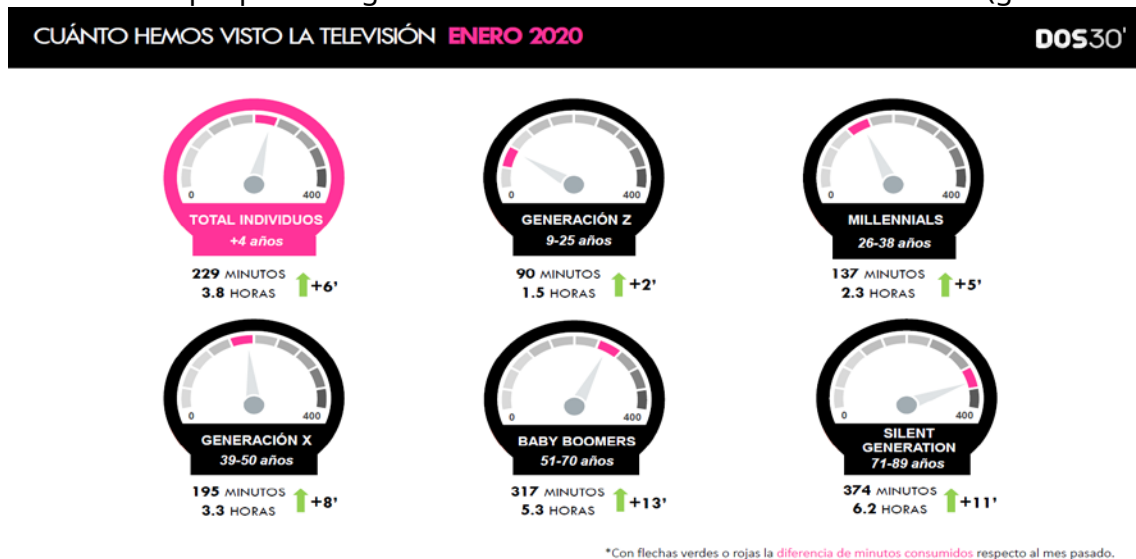
4.3.2. Nous mitjans

Les plataformes i les aplicacions de vídeo a la carta són aplicacions que ofereixen continguts de vídeo a través d'Internet i no mitjançant la televisió per cable o per satèl·lit, que ha estat la forma tradicional. Aquestes plataformes permeten transmetre instantàniament vídeos a dispositius mòbils (telèfons intel·ligents i tauletes), web i televisors que utilitzen dispositius com Chromecast, AppleTV i d'altres.

El vídeo a la carta, conegut per la seva denominació en anglès *video on demand* (VoD), permet l'accés a diversos continguts quan la persona usuària ho sol·licita; aquest sistema deixa enrere el format clàssic basat en la graella televisiva. Dins aquesta categoria s'hi inclouen tant les plataformes de subscripció basades en contingut creat per la indústria audiovisual (com Netflix, HBO i altres), com les plataformes d'accés gratuït basades en contingut creat pels mateixos usuaris (com pot ser YouTube). En aquesta definició també s'hi inclourien els continguts que provenen dels mitjans convencionals però que es poden consumir a la carta per Internet (normalment des del lloc web del canal de televisió corresponent). Tot i així, en aquest document els apartats referents a vídeo a la carta se centraran en plataformes d'accés exclusiu per Internet.

Tot i que es disposa de poques dades concretes sobre consum de plataformes de VoD per edats, sí que és clar que la televisió té un consum més reduït entre persones menors de 39 anys (entre 1,5 i 2,3 h/dia comparat amb el de les persones de 39 o més, que és entre 3,3 i 6,2 h/dia; en ambdós casos, el valor depèn del grup d'edat exacte), i hem de suposar que part del temps que els joves no dediquen a consumir televisió tradicional el dediquen a les plataformes de VoD.

GRÀFIC 4. Temps que cada generació dedica a mirar la televisió cada dia (gener de 2020)

Font: Lo + Visto. Gener de 2020

4.3.3. El català a Internet

La llengua catalana, tot i la seva situació de minorització, té una presència significativa a Internet. El català se situa entre les 10 i 15 llengües més actives del món a la web.⁹

La presència del català a la web és deguda, d'una banda, a l'actitud de les institucions públiques que fomenten la normalització de l'ús d'aquesta llengua a Internet i, d'altra banda, i de manera no menys important, a les iniciatives privades de persones i organitzacions compromeses amb la llengua i la cultura catalanes. A tall d'exemple, la Viquipèdia en català és la 13a més gran en nombre d'articles.¹⁰

També és significativa l'acció de la Fundació puntCAT respecte del domini .cat, el qual gaudeix d'una alta fidelitat per part dels usuaris. El 2019 es va tancar l'any amb una taxa de fidelització que es troba al 83 %, una dada que creix des del 2015.

El domini .cat és present a més de 90 estats i, en concret, un 11 % de dominis es troben fora del territori de parla catalana. Avui en dia, hi ha més de 80.000 llocs web que utilitzen aquest domini. L'any 2019 els dominis .cat de les Illes Balears representaven un 2,83 % del total de dominis .cat. S'ha de destacar que les Illes Balears és la zona on el domini .cat ha crescut més respecte a l'any anterior.

Google, YouTube o Facebook, entre d'altres, ofereixen una versió en català per a les seves interfícies de navegació, la qual cosa reforça el pes de la comunitat catalanoparlant a la web. Tot i així no es pot filtrar per idioma, és a dir, que malgrat que la interfície està en català no hi ha possibilitat de filtrar només continguts en català.

Una altra iniciativa molt important, pel que fa a l'ús del català a les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), és Softcatalà, una associació el principal objectiu de la qual és fomentar l'ús d'aquesta llengua en l'àmbit de la informàtica, a Internet i a les TIC. Softcatalà es basa en el treball voluntari d'estudiants, professionals i usuaris (informàtics, filòlegs, dissenyadors, traductors, etc.) que desenvolupen, tradueixen i distribueixen programari en català, com navegadors, eines d'Internet, programari d'ofimàtica, programari multimèdia, jocs, etc.

Tot i que la comunitat catalanoparlant no és, en termes absoluts, molt gran, és molt activa i compromesa en la comunicació digital, la qual cosa palesa l'interès que té per

⁹ La presència a Internet és escrita, però no és significativa pel que fa a material audiovisual (YouTube, etc.).

¹⁰ Extret d'*El consum cultural a les Illes Balears. Informe de resultats*. www.consultorescpc.com (consulta: 15 de març de 2019).

exercir el seu dret a utilitzar la llengua pròpia a la web, tant en la cerca com en la creació de continguts.

5. OBJECTIUS

5.1. Objectiu general

Els ciutadans de les Illes Balears han de tenir a l'abast, sense costs addicionals, una oferta d'entreteniment variada i completa en llengua catalana. Tot i que en l'àmbit audiovisual no es pot tenir tot en català, s'ha de tenir de tot en català.

5.2. Objectius transversals

1. L'Administració pública ha de garantir que tots els mitjans de comunicació de les Illes Balears, tant públics com privats, compleixen les prescripcions que fan referència a l'ús de la llengua del territori.
2. Fixar la presència del català en els mitjans de comunicació.
3. Assegurar la qualitat lingüística en els mitjans de comunicació a través d'un sistema d'observació de la qualitat i de formació continuada dels professionals que hi treballen.
4. Garantir els drets lingüístics dels usuaris dels mitjans de comunicació.

5.3. Propostes transversals

- Recomanar la constitució i posada en funcionament del Consell Audiovisual de les Illes Balears (Llei 2/2010, de 7 de juny, del Consell Audiovisual de les Illes Balears). El Consell Audiovisual de les Illes Balears és l'òrgan estatutari que vetla pel compliment dels principis rectors del model audiovisual en els mitjans de comunicació de la comunitat autònoma.
- Incrementar de manera suficient, completa i competitiva la dotació pressupostària que s'assigna als mitjans de comunicació de titularitat pública.
- Dissenyar i aprovar un pla per arribar a aconseguir de manera progressiva l'objectiu general i dotar-lo amb un pressupost suficient per a cadascuna de les accions que s'hi estableixin.
- Vetlar per la qualitat lingüística de tots els mitjans de comunicació.
- Recomanar l'organització continuada de cursos de capacitació lingüística (oral i escrita) per als professionals que treballen en el sector audiovisual. S'ha de revalorar la importància del vessant lingüístic de la feina dels professionals dels mitjans de comunicació audiovisuals, els quals han de tenir un sentit del que és un bon ús lingüístic, correcte, genuí i adequat a cada situació de comunicació.
- Elaborar, aprovar i difondre una carta dels drets dels usuaris dels mitjans audiovisuals, amb especial atenció als drets lingüístics.

- Propiciar la coproducció i l'intercanvi de material entre els territoris de parla catalana.

Propostes

PROPOSTA 1			
Constitució i posada en funcionament del Consell Audiovisual de les Illes Balears (Llei 2/2010, de 7 de juny, del Consell Audiovisual de les Illes Balears).			
DESCRIPCIÓ			
S'ha de posar en funcionament el Consell Audiovisual de les Illes Balears, que és l'òrgan estatutari que ha de vetlar pel compliment dels principis rectors del model audiovisual en els mitjans de comunicació de la comunitat autònoma.			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Totes les Illes Balears	Manca d'acord per posar en funcionament aquest òrgan	Tots els ciutadans de les Illes Balears	
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
Acord per a la posada en funcionament del Consell Audiovisual i nomenament de representants. Els membres han de ser elegits pel Parlament de les Illes Balears per majoria de les tres cinques parts.		<ul style="list-style-type: none"> — Percentatge d'instruccions i recomanacions adreçades als operadors audiovisuals en relació amb el compliment de la legislació. — Increment de la garantia de compliment dels principis rectors del model audiovisual. 	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
Indefinida. Càrrecs renovables cada 6 anys	En el moment de nomenar els càrrecs	No previst	Anual (Parlament)
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
<ul style="list-style-type: none"> — Pressupost adequat i suficient — Dotació de recursos humans 		— Parlament de les Illes Balears	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			

PROPOSTA 2			
Incrementar de manera suficient, completa i competitiva la dotació pressupostària que s'assigna als mitjans de comunicació de titularitat pública.			
DESCRIPCIÓ			
S'ha de construir una graella solvent i competitiva per a tots els sectors de la població i incidir, especialment, en la creació d'espais i continguts per a la població menor de 45 anys.			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Tot el territori de la comunitat autònoma	Dotació pressupostària insuficient	Tota la població de les Illes Balears	
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> — Aprovar un increment pressupostari significatiu per als mitjans de comunicació de titularitat pública. — Donar suport, difondre i emetre productes audiovisuals fets a les Illes Balears. — Doblar, subtitular i emetre productes. 		<ul style="list-style-type: none"> — Increment de persones que miren i escolten els mitjans de comunicació de titularitat pública. — Impacte en el teixit empresarial de les Illes Balears. 	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
Anual	En el moment d'aprovar el pressupost	Acabament de cada any	Trimestral
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
		<ul style="list-style-type: none"> — Parlament de les Illes Balears — Òrgans directius dels mitjans de comunicació de titularitat pública de les Illes Balears 	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			

PROPOSTA 3			
Dissenyar i aprovar un pla per arribar a acomplir l'objectiu general i dotar-lo amb un pressupost suficient per a cadascuna de les accions que s'hi estableixin.			
DESCRIPCIÓ			
L'objectiu general és que els ciutadans de les Illes Balears, per veure garantits els seus drets, han de tenir a l'abast, sense costos addicionals, una oferta d'entreteniment variada i completa en llengua catalana. Per assolir aquest objectiu, des de l'Administració s'ha d'establir un pla que, de manera progressiva, implementi les accions necessàries.			
ÀMBIT	PROBLEMA		DESTINATARIS
Tot el territori de les Illes Balears	Manca de planificació Manca de dotació pressupostària		Tots els ciutadans de les Illes Balears
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> — Posar en funcionament el Consell Audiovisual i dotar-lo de competències per a l'elaboració del pla, amb accions, calendari i pressuposts necessaris. — Aprovar-lo al Parlament de les Illes Balears. — Implementar-lo progressivament. 		<ul style="list-style-type: none"> — La Direcció General de Política Lingüística i el Consell Audiovisual s'han d'encarregar d'avaluar el compliment del pla. 	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
Elaboració: 1 any Implementació: 10 anys	Posada en funcionament del Consell Audiovisual	Pla a 10 anys	Anual (Direcció General de Política Lingüística i Consell Audiovisual)
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
Pressupost adequat i suficient		<ul style="list-style-type: none"> — Govern de les Illes Balears — Direcció General de Política Lingüística — Consell Audiovisual 	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			

PROPOSTA 4			
<p>Vetlar per la qualitat lingüística de tots els mitjans de comunicació.</p>			
DESCRIPCIÓ			
<p>La qualitat lingüística dels productes audiovisuals en català ha de ser una premissa per a tots els mitjans de comunicació, els quals han de prendre consciència que són un model de referència per al públic i que l'impacte que tenen en la societat és una de les peces clau per a la promoció de l'ús del català i per a la difusió d'un model de llengua estàndard.</p>			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Tots els mitjans de comunicació de les Illes Balears	Manca de consciència sobre el model de llengua que es transmet i sobre l'impacte que té en la societat.	Tota la societat de les Illes Balears	
ACCIONS		INDICADORS D'AVUACIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> — Crear un observatori de la llengua catalana als mitjans de comunicació de les Illes Balears. — Analitzar els usos lingüístics en els mitjans de comunicació. — Organitzar de manera continuada cursos de capacitació lingüística (oral i escrita) per als professionals del sector audiovisual. — Dotar de suport pràctic els professionals dels mitjans de comunicació. 		<ul style="list-style-type: none"> — Resultats de les anàlisis dels usos lingüístics en els mitjans de comunicació. — Participació en els cursos de capacitació. — Consultes que els professionals fan. 	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
Anual	Gener	Desembre	Mensual
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
<ul style="list-style-type: none"> — Dotació pressupostària — Professionals d'assessorament lingüístic 		<ul style="list-style-type: none"> — Ens Públic RTV de les Illes Balears — Universitat de les Illes Balears — Direcció General de Política Lingüística 	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			

PROPOSTA 5			
Organització de cursos de formació lingüística i de reciclatge periòdic per als professionals dels mitjans de comunicació audiovisual de les Illes Balears.			
DESCRIPCIÓ			
Els professionals que treballen en els mitjans de comunicació necessiten formació específica i el corresponent reciclatge periòdic per emetre la informació en un català correcte i adequat.			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Tots els professionals dels mitjans de comunicació audiovisuals de les Illes Balears	Manca de formació lingüística de molts professionals del sector	Tots els ciutadans de les Illes Balears	
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> — Organitzar cursos de diversos nivells — Contractar personal per impartir els cursos 		<ul style="list-style-type: none"> — Nombre de professionals inscrits — Nombre de professionals que han assolit els objectius de cada nivell 	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
Sense límit de durada	Sense data	Il·limitat	Anual
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
<ul style="list-style-type: none"> — Dotació pressupostària i de recursos humans 		<ul style="list-style-type: none"> — Govern de les Illes Balears — Consell Audiovisual de les Illes Balears — Direcció General de Política Lingüística 	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			

PROPOSTA 6			
Elaborar, aprovar i difondre una carta dels drets dels usuaris dels mitjans audiovisuals, amb especial atenció als drets lingüístics.			
DESCRIPCIÓ			
Sovint s'ignoren els drets lingüístics dels usuaris dels mitjans audiovisuals. Es tracta d'explicitar-los, d'aprovar-los al Parlament perquè els usuaris puguin exigir-los.			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Totes les Illes Balears	Manca de respecte als drets lingüístics dels usuaris dels mitjans de comunicació	Tots els ciutadans de les Balears	
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> — Establir els drets lingüístics dels usuaris dels mitjans audiovisuals — Redactar una carta de drets — Aprovar la carta dels drets — Difondre la carta — Vetlar perquè es compleixi 		<ul style="list-style-type: none"> — Avaluació de fins a quin punt es garanteixen els drets aprovats — Denúncies de vulneració d'aquests drets 	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
Sense límit de durada	Sense data	Il·limitat	Anual
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
<ul style="list-style-type: none"> — Dotació pressupostària i de recursos humans a la Direcció General de Política Lingüística 		<ul style="list-style-type: none"> — Parlament de les Illes Balears — Govern de les Illes Balears — Consell Audiovisual de les Illes Balears — Direcció General de Política Lingüística 	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			

PROPOSTA 7			
Propiciar la coproducció i l'intercanvi de material entre els territoris de parla catalana, i garantir la reciprocitat de les emissions territorials de ràdio i televisió entre aquests mateixos territoris.			
DESCRIPCIÓ			
S'ha de propiciar que els territoris de parla catalana estableixin una línia de col·laboració per coproduir productes de qualitat i també per intercanviar els que produeixen directament. La col·laboració no només s'ha d'entendre entre administracions públiques, sinó que s'ha de cercar la vinculació entre productores i altres empreses del sector de cada territori.			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Tot el territori de parla catalana	Escassetesa o manca d'intercanvis entre administracions públiques i entre empreses	Tota la població dels territoris de parla catalana	
ACCIONS		INDICADORS D'AVUACIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> — Establir acords entre les administracions públiques — Establir acords entre empreses i administracions públiques — Establir acords entre empreses — Donar suport institucional als intercanvis i a la coproducció 		<ul style="list-style-type: none"> — Increment dels acords — Sol·licituds de suport per a intercanvis i coproduccions 	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
Anual	Gener	Desembre	Trimestral
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
<ul style="list-style-type: none"> — Pressupost adequat i suficient 		<ul style="list-style-type: none"> — Administracions públiques — Empreses productores 	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			

6. RÀDIO (TRADICIONAL I PODCAST)

Segons la *Guia de la comunicació del Govern de les Illes Balears*, a Mallorca hi ha 12 emissores municipals: Alcúdia Ràdio Municipal; Ràdio Municipal d'Algaida, Titoieta Ràdio; Ràdio Municipal d'Artà; Capdepera Ràdio; Ràdio Calvià; Ràdio Robines de Binissalem; Ràdio Municipal d'Inca; Canal 4 – Ràdio Murta de Montuïri; Ràdio Municipal de Muro; Ràdio Municipal de Porreres; Ràdio Pollença; i, finalment, Ràdio Luna (English Radio for Mallorca). Cal esmentar que amb el Govern del Pacte de Progrés (1999-2003) es posaren en marxa dues ràdios públiques: Som Ràdio i Ona Mallorca.

Fins entrat el segle XXI no hi hagué un interès real per cap dels successius governs autonòmics d'impulsar l'aparició de mitjans de comunicació caracteritzats per la premissa de servei públic. Fins al naixement d'IB3 Ràdio, no es pot dir que hi hagi hagut una intenció de definir un espai comunicatiu balear. Tot i així, hi ha hagut un escàs afany de competir amb la ràdio privada existent a les Illes. Unes iniciatives radiofòniques del Govern i dels consells insulars entre les quals trobam, al llarg d'aquests més de trenta anys, Ràdio Jove, Ràdio Illa Formentera, Som Ràdio, Ona Mallorca i IB3 Ràdio. Aquestes emissores han contribuït a la difusió del procés autonòmic i a apropar la realitat local i autonòmica des d'una perspectiva pròpia i propera al públic.

Al llarg d'aquest procés, però, no s'ha prioritzat disposar d'un sistema de mitjans propi que serveixi per compensar, en termes lingüístics i culturals, l'allau d'informacions externes i en llengua castellana, o la necessitat de fomentar un sistema de mitjans que contribueixi a la normalització lingüística i que doni protagonisme a la societat de les Illes Balears. Ben al contrari, el panorama radiofònic de les Balears d'aquests darrers anys ha estat marcat pels diferents colors polítics que han governat les institucions i, per tant, és fruit del procés polític i de la regulació provinent del corpus legal estatal i autonòmic i de l'aplicació de les directrius sobre l'espai radioelèctric.

La proximitat ha fet que de les ràdios esmentades estiguin arrelades als seus àmbits com a locals i properes. És el cas de l'èxit de Ràdio Illa. D'altra banda, Som Ràdio i Ona Mallorca van tenir suport de determinats sectors de la societat i arran dels seus tancaments es van produir importants mostres de solidaritat. En el conjunt de les Balears, el 2016 només dues ràdios públiques perviuen. D'una banda, IB3 Ràdio i, de l'altra, Ràdio Illa Formentera. També perviu Ona Mediterrània. La resta han estat tancades. Aquest context és símptoma de l'estat de salut dels mitjans de comunicació públics.

Des de març de 2017 fins a març de 2018, la ràdio mallorquina es converteix en la ràdio en català que més oients ha guanyat. En la seva quarta temporada, Ona Mediterrània passa dels 9.162 oients diaris que tenia fa un any fins als 12.930 que ha assolit actualment. Aquesta escalada suposa una suma de quasi 4.000 oients més. En comparació amb altres ràdios en català que s'emeten a Mallorca, les darreres dades aportades per l'Observatori Balear de Mitjans (OBM) confirmen que Ona Mediterrània ha guanyat més audiència que la resta. Catalunya Ràdio ha augmentat 2.362 oients diaris en un any (passa dels 29.202 als 31.564). I pel que fa a IB3 Ràdio, aquest darrer any ha passat dels 48.066 oients diaris a 47.668 (fet que suposa una pèrdua de 398 oients diaris).

S'ha de fixar l'objectiu que es garanteixi que les emissions a través de TDT tinguin qualitat lingüística i s'ha d'adoptar una posició d'exigència del manteniment de la singularitat lingüística del territori de les Illes Balears.

7. TELEVISIÓ

Dels diferents sistemes de comunicació de masses, en els darrers 40 anys, la televisió «lineal convencional tradicional» (ara anomenada TDT) ha liderat sempre la penetració social a tot el país. Segons dades de la darrera anàlisi anual de l'Associació per a la Investigació de Mitjans de Comunicació (AIMC), corresponent al 2019, la televisió arriba al 85 % de la població, per damunt d'Internet (79 %), ràdios (56 %) i premsa (21 %). A més, el 2020, per mor de la crisi global del coronavirus, el consum de televisió ha pujat encara més, amb rècords històrics a totes les franges d'edat i regions.

En els aspectes audiovisual i informatiu, el gran competidor de la televisió és Internet, que any rere any incrementa el nombre d'usuaris i d'oferta (YouTube, plataformes OTT, diaris que fan vídeos, etc.), però encara no hi ha hagut avançament, ja que en realitat el grup de població que més consumeix continguts digitals (14-34 anys) només representa una quarta part de la població a l'Estat espanyol. De fet, el 56 % de la població té més de 45 anys. També cal destacar, segons l'AIMC, que més d'una tercera part de la població no arriba als 1.600 € mensuals i la tendència global europea és la de l'empobriment, la qual cosa dificulta poder disposar de connexions de fibra/wifi fins a la llar a un gran nombre de ciutadans.

La realitat de les Illes Balears varia de la mitjana nacional i s'apropa en certs aspectes a l'europea. Segons AIMC hi ha menys pobresa, menys gent gran i és el territori de tot el país que menys televisió convencional consumeix. També és el tercer territori —per darrere d'Astúries i d'Euskadi— amb més penetració de la televisió de pagament (32 %, és a dir, una tercera part de la població està subscripta a Movistar+, Vodafone, etc.). Per altra banda, les Illes Balears són el segon territori amb més penetració d'Internet (85 %), només per darrere de Madrid (86 %), l'any 2019.

Quant a les audiències televisives, Telecinco és el canal més vist a l'arxipèlag, un comportament comú amb la resta de territoris (menys a Catalunya, on lidera TV3). Però hi ha un tret diferencial balear: la suma de «canals temàtics de pagament» (cinema, documentals, futbol, etc.) té un seguiment molt superior que a la resta del país; gairebé el duplica a diari.

Les Illes Balears també tenen una realitat lingüística que condiona els consums. Quasi la meitat de la població no ha nascut a la comunitat autònoma, i hi ha gairebé una quarta part de ciutadans estrangers. La proporció de llars «catalanoparlants» (primera llengua o llengua de referència) minva any rere any. El 2014 se situava al voltant del 37 % de la població balear. Així i tot, la comprensió de la llengua catalana augmenta i

supera el 90 % de la població gràcies, entre d'altres, al model lingüístic del sistema educatiu.

Més enllà de canals privats locals d'impacte relatiu (Canal 4, TEF, Fibwi) que combinen el català amb el castellà, només els canals de televisió públics en català tenen una penetració poblacional destacada a les Illes Balears: IB3, que va arribar a més del 60 % de la població el mes de març de 2020, i els canals de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (TV3cat 22 %, C33 20 % i 324 18 %, respectivament). En paral·lel, cal destacar el bon rendiment històric dels 20 minuts diaris entre setmana de *l'Informatiu balear* de TVE, que pot arribar a tenir quotes de pantalla (*share*) de fins al 20 % o més.

Un aspecte important a destacar, en el cas d'IB3, és que sovint de mitjana la quota de pantalla supera mensualment Cuatro, La Sexta o Telecinco a les llars catalanoparlants, segons els audímetres; però en llars castellanoparlants o bilingües el consum és limitat.

En general, tant en l'àmbit regional com en el nacional, les graelles televisives que millor funcionen i més impacte social tenen solen partir de tres eixos sòlids: informatius (de sempre), entreteniment (estan de moda els concursos de tot tipus) i sèries de ficció (el gran gènere audiovisual de prestigi del moment).

En segon terme, queden ara els reis d'èpoques anteriors: el cinema (reorientat a plataformes i canals temàtics) i les retransmissions esportives (monopoli de la televisió de pagament).

Qualsevol canal en obert que vulgui ser competitiu i complir amb el manament de mitjà de comunicació de masses necessita tenir una oferta plural i variada i evitar els monocultius. La informació —especialment la de proximitat i en directe— ha de ser la columna vertebral de la programació, però també hi ha d'haver espai per a l'humor, la lleugeresa i la diversió dels espectadors, així com productes seriatos de ficció pensats per crear «marca» (fins i tot exportable) i fer comunitat a mitjà termini.

Propostes

PROPOSTA 8			
Increment significatiu de la dotació pressupostària de l'Ens Públic de Radiotelevisió de les Illes Balears (IB3).			
DESCRIPCIÓ			
L'Ens Públic de Radiotelevisió de les Illes Balears (IB3) és una de les radiotelevisions públiques més econòmiques del país, amb un pressupost anual que volta els 30 milions d'euros. Molt enfora dels 140 milions anuals amb els quals va néixer el 2005. I també molt enfora, per exemple, dels més de 300 milions que té avui la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals.			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Tot el territori de la comunitat autònoma	L'actual dotació pressupostària és clarament insuficient per cobrir mínimament la construcció d'una graella solvent i competitiva durant els 7 dies de la setmana, especialment per crear espais i continguts digitals per a públics més joves de 45 anys.	Tota la població de les Illes Balears	
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
— Aprovar al Parlament de les Illes Balears l'increment de la dotació pressupostària		— Quantitat final (percentatge d'increment)	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
Anual	Gener	Desembre	Desembre
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
		— Ens Públic RTVIB — Parlament de les Illes Balears	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			
Cal tenir en compte també que la majoria de diners d'IB3 queden en territori balear (sous dels treballadors, productores, etc.); per tant, són diners que impactarien directament i molt positivament en el teixit empresarial i social illenc.			

PROPOSTA 9			
Accions per donar a conèixer els productes fets en català a les Illes Balears.			
DESCRIPCIÓ			
En els àmbits de la comunicació i del màrqueting, cal reforçar les accions conjuntes per donar a conèixer a la població els productes fets a les Illes Balears en català. Hi ha molta producció de gran qualitat que per manca de promoció no arriba al públic potencial. S'han de cercar i/o millorar estratègies transversals multisuport (publicitat exterior, autopromocions creuades entre mitjans de valor afegit, campanyes que donin pes al producte —en català— i no a la llengua catalana per evitar prejudicis, etc.). És clar que, si el 90 % dels habitants de les Illes Balears entenen el català, cal arribar a tots de maneres diferents.			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Indeterminat	Manca de promoció i difusió dels productes audiovisuals en català fets a les Illes Balears	Població en general	
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
— Dur a terme campanyes de difusió		— Increment del consum de productes audiovisuals en català fets a les Illes Balears	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
Anual	Gener	Desembre	Trimestral
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
<ul style="list-style-type: none"> — Relació de productes audiovisuals en català — Organització de campanyes de difusió 		<ul style="list-style-type: none"> — Administració pública — Empreses productores 	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			
Aquesta proposta implica, també, donar a conèixer productes en català fets en altres territoris.			

PROPOSTA 10			
Cooperació entre les televisions públiques dels territoris de parla catalana per millorar i reforçar les vies de coproducció entre els tres territoris de parla catalana, així com aconseguir la reciprocitat de les emissions interterritorials per TDT amb la màxima qualitat possible.			
DESCRIPCIÓ			
El debat sobre la reciprocitat de les emissions en TDT entre els territoris valencià, català i balear és complicat i no ha de suposar en cap cas empitjorar la qualitat de la recepció. Tant des del punt de vista tècnic (no hi ha amplada de banda i aquesta va amb els successius dividendes minvant) com jurídic i econòmic (no té sentit que la factura de drets per exemple de LaLiga sigui per cobrir 12 milions d'espectadors potencials a cada territori). En tot cas, l'esperit de cooperació entre les tres televisions públiques (À Punt, TV3 i IB3) hauria d'agafar força, tant de cara a l'intercanvi de productes com en matèria de coproduccions interterritorials (cinema, documentals, sèries i productes televisius culturals o de gran format, principalment).			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Territoris de parla catalana	Manca de reciprocitat dels canals de TV	Població dels territoris de parla catalana	
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
— Ampliar MUX i senyals TDT tot assegurant condicionants tècnics i jurídic		— Visualització de tots els canals en llengua catalana a tots els territoris de llengua catalana amb la màxima qualitat possible	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
Indefinit	2021	Indefinit	2022
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
— Aportacions econòmiques i solucions tècniques i jurídiques		— Govern i radiotelevisions dels diferents territoris	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			
Actualment a Catalunya es veu IB3 Global (a baixa qualitat SD) i a les Balears es veuen TV3cat, C33 i 324 (a baixa qualitat SD). À Punt només es veu a València.			

PROPOSTA 11			
Promoure un acord amb l'Ens Públic Radiotelevisió Espanyola.			
DESCRIPCIÓ			
Promoure un acord amb l'Ens Públic Radiotelevisió Espanyola perquè la seva programació de continguts estrangers estigui doblada o subtitulada en català.			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Nacional	TVE només ofereix el castellà com a idioma nacional disponible en les seves emissions.	Tota la població nacional	
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
— Promoure el compromís amb TVE perquè emprí altres llengües oficials com a alternatives (doblatges i subtítols) als seus productes		— Possibilitat de seleccionar, per exemple, subtítols o doblatges en català amb el comandament a distància de les estrenes cinematogràfiques de TVE	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
Indeterminada	2022	Indeterminat	2023
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
— Econòmics, tècnics i jurídics		— Govern espanyol — Govern de les Illes Balears	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			

PROPOSTA 12			
Promoure acords perquè la producció aliena que emeten les televisions, tant públiques com privades, es pugui rebre doblada o subtitulada en català.			
DESCRIPCIÓ			
Aquesta és una proposta idèntica a la 10, però ampliant els destinataris a les televisions privades i de pagament.			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Nacional	Els canals de TV privats nacionals i temàtics no ofereixen continguts en llengua catalana.	Tota la població	
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
— Promoure el compromís amb els canals de televisió perquè emprin altres llengües oficials com a alternatives (doblatges i subtítols) als seus productes		— Possibilitat de triar el català com a llengua alternativa en el comandament a distància	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
Indeterminada	2022	Indeterminat	2023
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
— Econòmics, tècnics i jurídics		— Govern espanyol	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			

8. PLATAFORMES DE VÍDEO A LA CARTA

Les plataformes de vídeo a la carta (VoD, *video on demand*) i el vídeo de reproducció en continu (*streaming*) han propiciat un nou model de consum de continguts audiovisuals de forma personalitzada que ha transformat qualsevol conducta de consum. Un dels secrets està en la llibertat i la mobilitat de l'espectador i en la qualitat de la connectivitat. Els usuaris ja no són esclaus d'una programació fixa, sinó que poden gaudir de qualsevol contingut multimèdia quan vulguin, com vulguin i des d'on vulguin. Moltes marques ja han implantat aquesta forma de consumir continguts audiovisuals sense format físic.

És important destacar la penetració d'aquestes plataformes al territori. La presència, prominència i potència d'aquests operadors és ja un fet i anirà en augment. El gran problema d'aquestes plataformes és que estan per sobre del control de la regulació de la radiodifusió i només depenen de l'accés a Internet. Aquest fet els fa fàcilment globalitzables i alhora difícilment regulables.

S'ha de diferenciar entre plataformes en què són els mateixos usuaris els que publiquen els continguts, com és el cas de YouTube, Facebook, Vimeo, Instagram o Snapchat, de plataformes amb continguts produïts per la indústria audiovisual. Dins aquest segon grup, plataformes de pagament com Netflix, HBO, Amazon Prime o Movistar Plus (tots en espanyol) són les protagonistes principals del sistema actual. Els canals de pagament han revolucionat l'univers televisiu tradicional i els hàbits de consum; les formes i els horaris també s'han modificat.

8.1. Plataformes de VoD de subscripció

Actualment, sigui mitjançant televisió, ordinador, telèfon intel·ligent (*smartphone*) o tauleta, aproximadament el 53 % dels consumidors de l'Estat veuen els programes, sèries i pel·lícules mitjançant serveis de vídeo a la carta. La reproducció mitjançant aquesta tecnologia ha fet possible el naixement d'un nou mercat de continguts audiovisuals a través de les noves plataformes. Les companyies de vídeo a la carta o VoD permeten, amb subscripció de pagament prèvia, la reproducció de vídeos quan l'usuari vulgui i, el que és més important, on li vengui de gust.

Les plataformes que reproduïxen en *streaming* són present i futur en l'àmbit mundial, i totes les companyies del sector audiovisual inverteixen per aconseguir el seu tros del pastís. Netflix, líder mundial en VoD que està present a més de 190 països, va obtenir, el 2017, un benefici net de 456 milions d'euros (increment del 199 % respecte al 2016) i té avui en dia més de 190 milions de subscriptors arreu del món.

A Espanya, l'ús d'aquest tipus de serveis ha crescut un 237 % des del 2016. A la fi de 2019, aquest tipus de plataformes de pagament era present en 4 de cada 10 llars amb accés a Internet amb un creixement interanual de gairebé un 28 %, segons les darreres dades del Panell de Llars CNMC del quart trimestre de 2019.

El rànquing de les principals empreses nacionals que ofereixen VoD de pagament, segons el Panell de Llars de la CNMC a tancament de 2017, és el següent:

- Movistar+: 2.160.000 llars i 13,5 % del total.
- Netflix: 1.450.000 llars i 9,1 %.
- Vodafone TV Online: 944.000 llars i 5,9 %.
- Amazon Prime Video: 566.000 llars i 3,5 %.
- Orange TV: 450.000 llars i 2,8 %.
- HBO Espanya: 363.000 llars i 2,3 %.

L'oferta i les dades canvien constantment en curts períodes de temps, el sector de companyies de VoD s'expandeix i el que avui funciona, demà pot no fer-ho. La competència a escala mundial és ferotge i la conquesta dels mercats és més viva que mai.

De fet, el gegant Disney va llançar l'any 2019 la seva pròpia plataforma de VoD i en poc temps ha arribat a 55 milions d'usuaris a tot el món. Aquest esdeveniment, unit a les adquisicions en els darrers anys de multitud de grans estudis (Marvel Entertainment, FOX, Lusca Film) per part de The Walt Disney Company, la fa una plataforma que cal tenir molt en compte, sobretot en l'àmbit de continguts infantils, una franja d'edat estratègica.

8.2. Plataformes de VoD en català

Hi ha molt poques, per no dir gairebé nul·les, opcions de consumir plataformes amb 100 % dels continguts en català, siguin subtitulats o doblats. De les plataformes de VoD que operen a Espanya molt poques tenen la interfície en català i només Movistar+ té un ampli catàleg de continguts doblats o subtitulats al català.

Només hi ha tres plataformes que tinguin el 100 % dels continguts en català i la interfície:

- Filmin.cat és una plataforma de distribució de cinema i sèries de televisió íntegrament doblat i/o subtitulat en català. La plataforma s'inicia amb 1.500 títols, dels quals 1.000 són llargmetratges, 400 episodis de televisió, 100

d'animació i una trentena de curtmetratges, dels quals un 60 % són de producció europea, amb la intenció de créixer gradualment. Actualment,¹¹ té 2.171 pel·lícules, 108 curtmetratges i 135 sèries de televisió, dels quals 871 títols tenen àudio en català, ja sigui en versió original en català o en versió doblada al català, i 1.880 títols amb els subtítols en català.

- XALA! <https://www.xala.cat/> és una plataforma de distribució de continguts audiovisuals en *streaming*. A banda de diades castelleres i documentals d'història i cultura, ofereix cada cap de setmana una àmplia oferta de retransmissions d'esport català. El Netflix de l'esport català, com la defineix Miquel Herrada, director de l'Àrea de Tecnologia de La Xarxa de Comunicació Local.
- Fibracat TV, impulsat per l'operador català de telecomunicacions Fibracat, amb una programació centrada en dos eixos principals: d'una banda, la revolució tecnològica i, de l'altra, l'empoderament femení. Tal com destaca la cadena en un comunicat, es tracta de «dos aspectes que marcaran el nostre futur immediat com a societat».

¹¹ Dades facilitades per Filmin.

Propostes

PROPOSTA 13			
<p>Crear una base de dades conjunta entre productores, distribuïdores, festivals, televisions i plataformes de VoD per intercanviar continguts doblats i subtitulats.</p>			
DESCRIPCIÓ			
<p>Un repositori en línia en què els diferents actors de la indústria audiovisual puguin aportar i alhora descarregar subtítols i doblatges de pel·lícules, sèries i curtmétratges.</p>			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Tot el territori de parla catalana	Moltes produccions i obres distribuïdes ja han estat prèviament doblades o subtitulades, sovint amb ajudes públiques.	Festivals Televisions Distribuïdores Plataformes de VoD	
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> — Col·laborar amb productores i distribuïdores que hagin rebut subvenció per doblatge o subtitulació perquè facin arribar a la plataforma els continguts en català — Acordar amb les plataformes el finançament del projecte 		<ul style="list-style-type: none"> — Implantació de la plataforma — Volum de catàleg — Ús per part de la indústria — Estalvi econòmic 	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
12 mesos	Segons acords	Segons inici	Segons inici
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
<ul style="list-style-type: none"> — Plataforma — Equip de coordinació 		<ul style="list-style-type: none"> — Direccions generals de Política Lingüística — Entitats socials per la llengua o del sector audiovisual — Plataformes de VoD 	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			

PROPOSTA 14			
Catàleg amb la recopilació dels diversos continguts audiovisuals en català disponibles a totes les plataformes de VoD.			
DESCRIPCIÓ			
Promoure la creació de plataformes que llistin tots els continguts audiovisuals disponibles en català independentment de la plataforma on estiguin allotjades, o donar-hi suport. Mitjançant un sistema d'enllaços automàtics, els consumidors podran consultar en quina plataforma és cada contingut. A més, es poden afegir crítiques i ressenyes.			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Tot el territori de la comunitat autònoma	És complex saber en quina plataforma estan allotjats els continguts segons la gestió dels seus drets. Si a més es vol saber quins són en català, és gairebé impossible.	Consumidors finals	
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> — Cercar iniciatives i valorar la possibilitat d'establir-hi acords — Fer una licitació pública per crear una plataforma — Organitzar una campanya de comunicació i difusió — Publicar crítiques sobre estrenes en català a plataformes i cinemes — Fer propostes divulgatives i pedagògiques sobre continguts en català 			
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
24 mesos	01/06/2021	31/05/2023	
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
<ul style="list-style-type: none"> — Plataforma — Equip intern o del proveïdor del servei 		<ul style="list-style-type: none"> — Administració pública — Proveïdor del servei 	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			

PROPOSTA 15			
Promocionar plataformes que tinguin una versió amb interfície i continguts 100 % en català, o donar-hi suport.			
DESCRIPCIÓ			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Tot el territori de la comunitat autònoma	El consumidor acaba triant grans plataformes per un tema de cost d'oportunitat. Pel mateix preu té més continguts i més fàcilment. Tot i així, en aquestes plataformes el català queda totalment amagat sota el gran volum en castellà.	Usuaris consumidors finals	
ACCIONS		INDICADORS D'AVUACIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> — Oferir descomptes per a subscripcions a plataformes 100 % en català, enllaçades a altres propostes explicades en aquest document com espectadors del programa Cinemacat o participants dels concursos de YouTube — Promoure i subvencionar la subscripció als centres educatius a plataformes 100 % en català 		<ul style="list-style-type: none"> — Percentatge d'ús d'aquestes plataformes respecte a les altres — Percentatge d'ús als centres educatius 	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
3 anys	01/06/2021	31/05/2024	
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
<ul style="list-style-type: none"> — Dotació econòmica 		<ul style="list-style-type: none"> — Administració pública 	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			

PROPOSTA 16			
Participar en el lobby perquè la transposició europea permeti a les comunitats autònomes regular sobre producció local, distribució i interfícies.			
DESCRIPCIÓ			
Actualment les competències per regular les plataformes de VoD i obligar-les recau 100 % en el Govern espanyol. Fins ara el tema de la llengua no ha estat un problema.			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Tot el territori de la comunitat autònoma	Les comunitats autònomes no poden imposar cap tipus de sanció i/o regulació en relació amb les plataformes que no tenen interfície en català ni catàleg en català.	Plataformes de VoD Usuaris consumidors finals	
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
— Demanar directament, o conjuntament amb altres comunitats autònomes catalanoparlants, a les plataformes de VoD que tinguin interfícies en català i filtres per veure continguts en versió original en català			
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
2 anys	01/01/2021	31/12/2022	
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
— Administració pública		— Administració pública	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			

8.3. Plataformes de contingut creat per usuaris

Aquest tipus de plataformes es basen majoritàriament en contingut creat pels mateixos usuaris. Hi ha quatre grans tipus de generadors de contingut:

- Usuaris particulars.
- Influenciadors (*influencers*), usuaris particulars que han obtingut un nivell elevat de seguidors.
- Companyies audiovisuals i indústria audiovisual.
- Marques i empreses.

Cal destacar que aquestes plataformes van canviant segons les modes. Per això s'analitzaran i es faran propostes per als més posicionats. Tot i així és important destacar que en el cas d'infants i joves l'ús d'allò que està de moda és clau per tenir un impacte en aquest grup d'edat; fins i tot pot ser contraproduent intentar fer arribar missatges per canals que han quedat desfasats. De totes formes, les estratègies que són vàlides per a una plataforma poden ser vàlides, amb les modificacions que siguin convenients, per a altres plataformes semblants.

8.3.1. YouTube

YouTube és un lloc web en el qual els usuaris poden publicar i compartir vídeos. Va ser creat el febrer de 2005 i des de gener de 2011 està disponible en català.

YouTube és una de les plataformes de més èxit. De fet, els youtubers són les grans estrelles d'Internet. Tot i que hi ha youtubers catalanoparlants de gran èxit (com per exemple AuronPlay, amb 23 milions de subscriptors), fan el seu contingut en espanyol. Els canals en català són molt més petits, i els canals amb més audiència tenen entre 10.000 i 30.000 subscriptors; les principals excepcions són Miquel Montoro, amb una mica més de 320.000 subscriptors, que actualment fa vídeos tant en espanyol com en català, i Dàmaris Gelabert, amb més de 2.000.000 de subscriptors.

8.3.2. Vimeo

És una xarxa social d'Internet basada en vídeos, llançada el novembre de 2004. El web permet compartir i emmagatzemar vídeos digitals perquè els usuaris facin comentaris a la pàgina de cadascun d'ells. Els usuaris han d'estar registrats per poder carregar vídeos, crear el perfil, carregar els avatars (personatges virtuals definits amb els trets individuals triats pels usuaris d'una xarxa social perquè els representin en aquesta xarxa), comentar i crear llistes de preferits.

8.3.3. Altres plataformes

Però YouTube no ho és tot. Molts creadors de contingut han trobat el seu públic en altres xarxes. Molts grups musicals tenen comptes a Instagram que multipliquen els seguidors que tenen a YouTube; per exemple, el músic menorquí Cris Juanico només té 217 subscriptors a YouTube, però té més de 5.800 seguidors a Instagram. I l'agrupació Granots i Sopes de Sant Llorenç des Cardassar va retransmetre el mes d'abril de 2020 a Twitch un torneig del videojoc League of Legends, un dels més populars a escala competitiva, i va aconseguir més de 4.000 visualitzacions. Per tant, s'han de tenir en compte totes les plataformes i seguir les tendències de consum de forma contínua, ja que poden canviar molt ràpidament.

8.4. Principals problemes identificats

L'anàlisi següent se centra principalment en YouTube, però la problemàtica i les possibles solucions són aplicables, en gran part, a altres plataformes semblants.

8.4.1. Manca de visibilitat del contingut en català

És important destacar que, tot i que la plataforma permet identificar que un vídeo està en català en publicar-lo, l'audiència no té la possibilitat de filtrar el contingut en català quan fa una cerca. Tampoc no sembla que la llengua del navegador tengui gaire influència sobre el que YouTube ens recomana. En canvi, sí que es basa en les subscripcions del visitant i en el seu historial de visualitzacions.

El web www.youtubers.cat permet accedir a continguts i descobrir youtubers els vídeos dels quals són exclusivament en català. La llista de youtubers en català intenta ser un reflex tan precís com sigui possible d'aquesta comunitat, oferint també estadístiques generals de tot el conjunt. Youtubers.cat neix de la necessitat de donar a conèixer els canals dels youtubers en català i fer-ne promoció, ja que, com s'ha comentat més amunt, YouTube no permet filtrar el contingut en català ni destacar-lo de cap altra manera.

Hi ha altres projectes que pretenen donar difusió al contingut audiovisual en català a Internet, com per exemple Creadors (www.creadors.tv) o Valentubers.com.

Malauradament, com passa amb altres tipus de contingut en català, són fàcils de trobar si se'ls cerca, però les estadístiques indiquen que es realitzen poques cerques sobre aquest tema i, per tant, són projectes que arriben a pocs usuaris.

8.4.2. Manca de contingut en català

Un problema afegit és la manca de contingut en català. És evident que serveix de poc donar visibilitat al contingut en català si després no hi ha contingut en quantitat, qualitat i varietat suficients per satisfer els usuaris. A YouTube hi ha tres tipus de contingut principals:

- a) Canals personals («youtubers»). La quantitat de canals actius és relativament reduïda: segons Youtubers.cat,¹² actualment hi ha 186 youtubers actius que creen continguts en català. Tot i que hi ha varietat quant al tipus de contingut, el fet que hi hagi relativament pocs canals fa que sigui impossible trobar de manera habitual tots els tipus de contingut; temes com, per exemple, bricolatge, bellesa, tutorials tècnics, activitats a l'aire lliure, etc., tenen molt pocs continguts en català a YouTube. Les Illes Balears són anòmales quant a la producció en català a YouTube: així com entre Catalunya i el País Valencià sumen més de 180 canals actius en català sobre temes molt diversos, a les Illes Balears Miquel Montoro és pràcticament l'únic youtuber actiu que es conegui que fa com a mínim part del contingut en català, a part d'alguns canals amb poc seguiment que publiquen vídeos d'esdeveniments locals. Tot i així, és possible que hi hagi altres canals en català fets a les Illes Balears que no siguin coneguts, ja que, com s'ha comentat abans, és impossible fer cerques a YouTube per geografia o per llengua.
- b) Continguts de mitjans de comunicació que tenen canal a YouTube. En la gran majoria dels casos, es tracta de continguts que estan disponibles a la televisió, que no s'han creat específicament per a Internet, tot i que n'hi hagi alguns exemples (com el programa *Bricoheroes*¹³ de TV3).
- c) Canals de grups de música i cantants.

Un factor molt important que limita la producció de continguts en català és que, en tenir menys públic, és més difícil que generi ingressos i, si ho fa, és en quantitats més reduïdes. Això fa que els youtubers que generen contingut amb interessos econòmics descartin directament fer-ho en català, i que els que no generen el contingut expressament per generar ingressos, però tenen un cert èxit, es vegin temptats d'abandonar el català per millorar les seves perspectives econòmiques. Per tant,

¹² Consulta: 7 de juny de 2020.

¹³ *Bricoheroes* és un programa d'humor de TV3 presentat per Peyu i Jair Domínguez, estrenat el setembre de 2019. És una paròdia dels programes de bricolatge en què la construcció o reparació d'un objecte per a la llar serveix de pretext per fer comèdia.

qualsevol mesura que incrementi la rendibilitat econòmica del contingut en català afavorirà la producció d'aquest contingut.

Propostes

PROPOSTA 17			
Aconseguir dades de consum a YouTube i altres plataformes que permetin la planificació.			
DESCRIPCIÓ			
YouTube és la principal plataforma de vídeo en línia en obert, però hi ha molt poques dades de consum audiovisual que permetin comparar el consum que es fa a YouTube amb el que es fa a plataformes de subscripció i a la televisió tradicional; encara n'hi ha menys d'altres plataformes que ofereixen contingut audiovisual (TikTok per a vídeos breus o Twitch.tv per a vídeos en directe) o mixt (Facebook o Instagram).			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Plataformes de VoD en obert Anàlisi i planificació	La manca de dades dificulta la planificació d'estratègies d'intervenció.	Institucions relacionades amb la política lingüística Productors de contingut audiovisual	
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> — Recopilar dades disponibles — Concretar les dades addicionals que es volen aconseguir (plataformes, població, variables a estudiar) — Trobar l'organisme més adient per desenvolupar l'estudi (universitats, empreses, altres) — Emprar les dades per millorar polítiques ja en aplicació o dissenyar-ne de noves. — Donar difusió als resultats de l'estudi 		<ul style="list-style-type: none"> — Han permès les noves dades millorar les polítiques ja en aplicació o dissenyar-ne de noves? — Han permès les polítiques incrementar la producció de contingut audiovisual en català a Internet? — Han permès les polítiques incrementar el consum de contingut audiovisual en català a Internet? 	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
Per determinar			
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
<ul style="list-style-type: none"> — Informació sobre dades de consum — Selecció de l'empresa o organisme — Pressupost adequat i suficient 		<ul style="list-style-type: none"> — Govern de les Illes Balears — Direcció General de Política Lingüística — Empresa o organisme que realitzi l'estudi 	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			

PROPOSTA 18			
Crear campanyes publicitàries per donar difusió al contingut en català.			
DESCRIPCIÓ			
Les campanyes s'haurien de realitzar en coordinació amb les institucions competents de la resta de territoris de parla catalana, ja que no es tracta d'un problema específic de les Illes Balears i la gran majoria de creadors de contingut en català són de fora d'aquesta comunitat autònoma. Idealment, en les campanyes hi haurien de participar professionals o empreses experts en nous mitjans.			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Plataformes de VoD en obert	El contingut en català és difícil de trobar, ja que les plataformes afavoreixen contingut amb moltes visualitzacions, que es fa en llengües amb molts parlants.	Tots els públics	
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> — Contactar creadors de contingut o els projectes que els reuneixen (com p. ex. <i>www.creadors.tv</i>) per conèixer millor les seves necessitats de promoció — Decidir els creadors o plataformes a promocionar — Desplegar la campanya — Sol·licitar als creadors un informe sobre l'evolució dels seus resultats 		<ul style="list-style-type: none"> — Increment de seguidors dels creadors de contingut en català — Increment de visualitzacions de vídeos en català 	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
3 anys	01/02/2021	31/01/2024	01/02/2022
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
<ul style="list-style-type: none"> — Personal amb experiència en campanyes publicitàries a Internet — Pressupost adequat i suficient 		<ul style="list-style-type: none"> — Govern de les Illes Balears — Generalitat de Catalunya — Generalitat Valenciana 	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			

PROPOSTA 19			
Creació de la figura dels cercatalents de creadors de contingut en català.			
DESCRIPCIÓ			
Els cercatalents cercarien creadors de contingut en català amb potencial per a l'èxit i els ajudarien a millorar els continguts, promocionar-los i treure'n un benefici econòmic. També es podria implicar en campanyes en català creadors que fan contingut en altres llengües.			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Plataformes de VoD en obert	Els creadors de contingut tenen pocs referents en català; a més, es poden veure descoratjats per la manca d'èxit i abandonar el projecte o canviar a altres llengües amb més públic.	Creadors de continguts Usuaris en general	
ACCIONS		INDICADORS D'AVUACIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> — Trobar cercatalents — Identificar els creadors de contingut més interessants i oferir-los els recursos necessaris — Cercar formes de promocionar-los — Cercar patrocinadors o mecenes — Ajudar els creadors a trobar formes d'obtenir ingressos amb la seva activitat — Ajudar els creadors en les gestions econòmiques 		<ul style="list-style-type: none"> — Increment del nombre de creadors de contingut en català — Increment del consum de contingut audiovisual en català — Increment dels beneficis econòmics dels creadors de contingut en català 	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
Indefinida	01/02/2021		01/02/2022
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
<ul style="list-style-type: none"> — Persona amb experiència a les xarxes socials, món audiovisual i/o màrqueting — Finançament per al sou de la persona (o persones) responsables — Contactes amb possibles patrocinadors o mecenes 		<ul style="list-style-type: none"> — Organisme que creï la figura i en coordini l'activitat — Direcció General de Política Lingüística — Altres relacionats amb la cultura o la innovació 	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			
Tot i que és la proposta més complexa, ofereix una solució integral que pot donar bons resultats; la inversió anual seria el sou de la persona responsable. En el cas de les Illes Balears, un problema és la manca de creadors amb els quals començar a treballar; per tant, la primera tasca seria descobrir creadors que encara tenen poca visibilitat o són nous.			

PROPOSTA 20			
Ofertir tallers de creació de vídeos a Internet.			
DESCRIPCIÓ			
Perquè apareguin més creadors de contingut en català, és important que els joves (principals creadors en altres llengües) tenguin les eines necessàries. Mitjançant tallers que suposin un primer contacte amb la creació de contingut audiovisual a Internet i ensenyant les eines bàsiques necessàries per fer-ho, es podrien motivar molts joves a començar a crear contingut. Els tallers es podrien oferir a escoles, instituts i entitats relacionades amb el lleure.			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Plataformes de VoD en obert, educació i lleure	A les Illes Balears hi ha molt pocs creadors de contingut en català. Popularitzar la creació de contingut amb referents catalans pot contribuir que n'apareguin més.	Població jove de les Illes Balears	
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> — Trobar el personal o empresa que pugui impartir els tallers — Fer-ne difusió a escoles, instituts i entitats juvenils o relacionades amb el lleure — Realitzar els tallers 		<ul style="list-style-type: none"> — Quantitat de tallers impartits — Quantitat d'assistents als tallers — Quantitat d'assistents que creen contingut en català 	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
2 anys	01/10/2021	30/09/2023	01/04/2022
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
<ul style="list-style-type: none"> — Personal o empresa per impartir els tallers — Centres docents i entitats col·laboradores 		<ul style="list-style-type: none"> — Personal o empresa que imparteix els tallers 	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			
Aquests tallers es podrien complementar amb un concurs anual de vídeos en català; això motivaria els creadors a fer una activitat sostinguda en el temps, i a fer-la en català. La competència entre pobles o centres educatius podria ser un element motivador i, alhora, ajudar a donar difusió al concurs. El concurs es podria retransmetre simultàniament a TV convencional i plataformes de reproducció en continu (YouTube, Twitch, Instagram).			

PROPOSTA 21			
Concursos de vídeos o canals en català.			
DESCRIPCIÓ			
<p>Convocar un o més concursos, que podrien premiar o bé el millor vídeo en català o bé el millor canal de vídeos (sigui a YouTube, Instagram, TikTok o altres). Es poden concebre diferents modalitats de concurs (que no són excloents):</p> <ul style="list-style-type: none"> — Concurs permanent: els participants poden enviar els seus canals o vídeos en qualsevol moment i tots els participants tenen un petit premi; mensualment s'elegeix un guanyador, que té un premi més gran. — Concurs anual: un sol concurs a l'any, però amb més repercussió i un premi més important. <p>Es podria fer de manera individual, o que cada participant representàs el seu poble, associació o centre educatiu. Segons la modalitat, el concurs es podria retransmetre per TV convencional o plataformes de reproducció en continu (YouTube, Twitch, Instagram).</p>			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Plataformes de VoD en obert	Els canals en català són difícils de trobar i, per tant, és difícil promocionar-los. Els concursos podrien motivar els creadors.	Creadors de contingut	
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> — Plantejar les bases del concurs — Fer difusió de la convocatòria — Aconseguir els premis — Organitzar la retransmissió del concurs, si escau 		<ul style="list-style-type: none"> — Quantitat de participants — Quantitat de creadors de contingut descoberts — Quantitat de nous en creadors de continguts 	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
3 anys	01/04/2021	31/03/2024	01/04/2022
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
<ul style="list-style-type: none"> — Personal, jurat i premis — Recursos necessaris per a la retransmissió 		<ul style="list-style-type: none"> — RTVIB — Direcció General de Política Lingüística 	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			

9. CINEMA

El principal problema que ha d'afrontar el sector de l'exhibició cinematogràfica és la manca de pel·lícules doblades i/o subtitulades al català en el moment de l'estrena en sales comercials.

Tot i que hi ha línies d'ajudes públiques (ICEC) per a aquest procés, les distribuïdores no hi aposten de forma clara, normalment perquè consideren que no hi ha públic suficient per fer rendible el cinema subtitulat o doblat en català. Tanmateix, la disponibilitat de versions doblades i/o subtitulades en català s'incrementa quan les pel·lícules es comercialitzen en DVD/Blu-Ray.

La manca de públic que faci sostenible econòmicament una programació regular és un dels altres grans esculls en la programació de cinema en català a les sales comercials, la qual cosa dificulta que es programi cinema en català i així s'alimenta una espiral que desincentiva qualsevol iniciativa en aquest sentit.

A aquests desavantatges s'hi afegeix l'alt cost de la programació de pel·lícules de catàleg o de reposició (aprofitant la finestra DVD/Blu-Ray), que encara fa menys rendible la programació de cinema en català.

El públic generalista té una percepció indiferent o negativa del cinema doblat o subtitulat en català, la qual cosa propicia la manca d'iniciatives per estimular aquest públic a consumir cinema en català; això no obstant, hi ha una part del públic que és molt entusiasta quant al cinema en català. El públic que assisteix a les projeccions comercials de cinema en català és molt fidel i demana aquest tipus d'iniciatives i programes, la qual cosa obre la possibilitat d'ampliar la quantitat de públic.

Finalment, s'ha de destacar l'èxit del cinema (en) català. Els darrers èxits de crítica del cinema català i l'obertura dels cinemes de la resta de l'Estat espanyol a programar en versió original ajuda a rompre la barrera dels no catalanoparlants.

Tot això, i reprenent la idea inicial reforçada amb la important indústria de doblatge arreu de l'Estat espanyol, fa que molts cinemes —de la resta de l'Estat, però també en regions catalanoparlants— optin per programar la versió doblada al castellà.

D'altra banda, és important també valorar positivament els ajuts a les sales de cinema per a la projecció de pel·lícules en català. El cinema es troba actualment en situació

crítica: 49 produccions i 37 milions d'euros de recaptació el 2017 i 19 produccions i 7 milions d'euros recaptats durant el primer semestre de 2018,¹⁴ i la constatació que tant el pressupost com la quota de públic del cinema rodat en llengua catalana han caigut en els darrers anys.

El projecte Cinemacat, pioner a les Illes Balears per a una programació continuada de projeccions de pel·lícules en versió original en català o subtitulades al català, es va presentar a CineCiutat (Palma) i és una iniciativa conjunta de l'Obra Cultural Balear (OCB), CineCiutat i la Direcció General de Política Lingüística. Amb la clara vocació de normalitzar la llengua catalana en les exhibicions de cinema a les Illes Balears, aquest projecte pilot pretén ser l'embrió d'una futura programació estable de cinema en català. Per difondre la iniciativa s'ha habilitat la web *cinemacat.cat*, on s'ofereix informació de les pel·lícules programades i totes les novetats relacionades amb les properes projeccions. També s'han obert perfils a les principals xarxes socials (Facebook, Twitter i Instagram) per facilitar l'accés als diferents continguts.

¹⁴ Font: *Ara*. Consulta: 2 d'abril de 2019.

Propostes

PROPOSTA 22			
Desenvolupament d'audiències en català.			
DESCRIPCIÓ			
Programa de creació de públics.			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Públic general	Manca de públic de pel·lícules en versió original catalana i doblades o subtitulades al català.	Tots els públics	
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> — Elaborar programes educatius — Dur a terme campanyes de comunicació i accions promocionals 		<ul style="list-style-type: none"> — Nombre d'assistents 	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
2 anys	Gener 2021	Desembre 2022	Desembre 2021
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
<ul style="list-style-type: none"> — Finançament — Prospecció d'accions en altres països 		<ul style="list-style-type: none"> — Ens públics — Cinemes — Distribuïdores 	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			

PROPOSTA 23			
Doblatge i subtitulació al català.			
DESCRIPCIÓ			
Augmentar el catàleg de títols doblats i subtitulats al català a la finestra d'estrena a cinemes.			
ÀMBIT	PROBLEMA	DESTINATARIS	
Exhibició	Manca de títols doblats i subtitulats al català a la finestra d'estrena als cinemes.	Tots els públics	
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> — Establir contacte amb ICEC per unificar recursos — Avaluar amb distribuïdores — Avaluar amb cinemes — Augmentar títols (pressupost) 		<ul style="list-style-type: none"> — Informes d'avaluació — Nombre de títols doblats o subtitulats al català 	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
2 anys	Gener 2021	Desembre 2022	Desembre 2021
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
<ul style="list-style-type: none"> — Finançament per a doblatge i/o subtitulació 		<ul style="list-style-type: none"> — Distribuïdores cinematogràfiques 	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			

PROPOSTA 24			
Tecnologia multiidioma a les sales de cinema.			
DESCRIPCIÓ			
Desenvolupament i implantació d'un projecte pilot per a la creació d'una eina tecnològica que faci possible la projecció d'una pel·lícula en més d'un idioma a la vegada.			
ÀMBIT	PROBLEMA		DESTINATARIS
Exhibició i tecnologia	Limitació a un sol idioma per projecció		Tots els públics
ACCIONS		INDICADORS D'AVALUACIÓ	
<ul style="list-style-type: none"> — Fer una prospecció tecnològica — Desenvolupar-la tecnològicament — Dur a terme una prova pilot 		<ul style="list-style-type: none"> — Informe avaluador — Creació de tecnologia — Respostes del públic 	
DURADA	INICI	FINAL	DATA DE REVISIÓ
2 anys	Gener 2021	Desembre 2022	Desembre 2021
RECURSOS NECESSARIS		AGENTS EXECUTORS	
<ul style="list-style-type: none"> — Finançament 		<ul style="list-style-type: none"> — Empresa TIC — Cinema 	
COMENTARIS I OBSERVACIONS			

10. CONCLUSIONS

L'entorn digital fa que el fenomen de la globalització sigui un fet que contribueix a la dissolució, en el pitjor dels casos, o a la marginalitat, en el millor, de les cultures i les llengües que no són dominants a les xarxes de comunicació, com és el cas de la llengua catalana.

La comunicació, entesa en el sentit tradicional, ha experimentat un canvi vertiginós que aboca les llengües que no són preeminents en el món¹⁵ —com és el cas del català— a plantejar-se una reflexió profunda per cercar estratègies per posicionar-se i mantenir-se en l'univers digital global. La llengua catalana ha d'adaptar-se a l'era digital i d'aquesta condició no se'n pot defugir ni pot posposar-la si vol sobreviure en el nou entorn de comunicació.

Tot i que el català se situa entre les primeres 15 llengües més actives del món en la comunicació digital, això no ha de fer pensar que es troba sana i estèvia de la «mort digital».¹⁶ Malgrat que morir no significa desaparèixer, implica que el català es trobaria abocat al debilitament i a la consideració —fins i tot per als parlants— que és una llengua no útil, poc pràctica, i, per tant, quedaria reduïda a l'ús en l'àmbit familiar. És necessari i prioritari fornir la llengua catalana per competir en el ciberespai; això, sens dubte, suposa que s'ha d'oferir un catàleg ampli i diversificat de productes i de serveis que aconseguixi la fidelitat dels usuaris actuals de la llengua i atregui l'interès d'altres comunitats lingüístiques que vulguin traduir-los o intercanviar-los amb els seus.

Aconseguir que el català tenguí una presència sòlida i actualitzada a l'univers digital no és una comesa gens fàcil perquè suposa la implicació important de la societat catalanoparlant i dels poders públics i una gran inversió de recursos, tant humans com materials.

Josep Gifreu, en el dictamen que inclou el *Llibre blanc de l'audiovisual a Catalunya*¹⁷, fa palesa la necessitat d'implicació de la societat i els poders públics:

L'acció concertada entre polítiques públiques, mobilització dels recursos de la societat civil i lleialtat dels usuaris de la llengua és imprescindible per potenciar la disponibilitat i competitivitat de la cultura audiovisual en català en tots els seus segments.

¹⁵ MORENO, Asunción [et al.]. *La llengua catalana a l'era digital / The Catalan language in the digital age*. Springer, 2012.

¹⁶ Terme creat per András Kornai.

¹⁷ Consell de l'Audiovisual de Catalunya (ed.). *Llibre blanc de l'audiovisual a Catalunya*. 1a edició electrònica: gener de 2017. https://www.cac.cat/sites/default/files/2018-03/Acord_6_2017_llibre_blanc_0.pdf.

La llengua catalana té en aquests moments una posició en certa mesura privilegiada en l'àmbit digital, el qual té una mutabilitat molt important en les tendències de les persones usuàries, i no ha perdre l'ocasió de consolidar-la i de fidelitzar tant els catalanoparlants com els parlants d'altres llengües. És d'importància cabdal la construcció en l'entorn digital de la reputació del català que generi confiança en els usuaris i que capti l'interès dels usuaris joves.

Les institucions públiques han de preguntar-se sobre la política lingüística que han d'articular per garantir la pervivència i la projecció del català en el nou context comunicatiu. La resposta a aquesta pregunta és la clau perquè el català es consolidi en l'entorn digital global com una llengua útil o resti en estat testimonial i digitalment morta. És imprescindible planificar accions per incentivar i difondre la llengua i la cultura que s'expressa en català en l'àmbit audiovisual perquè l'existència de mitjans de comunicació en la llengua pròpia de la comunitat autònoma és d'importància vital per a la supervivència, la modernització i la transmissió del català.

Per tot el que s'ha exposat al llarg d'aquest document, es proposen, com a prioritàries, les accions següents:

1. Constituir el Consell Audiovisual de les Illes Balears.
2. Redactar un cens de mitjans del sector audiovisual de les Illes Balears i actualitzar-lo periòdicament.
3. Promoure un estudi estadístic sobre els mitjans audiovisuals a les Illes Balears i l'ús de català.
4. Subvencionar canals i mitjans de comunicació en català, tant per a la creació com per a la inclusió del català en la seva programació en un percentatge raonable (no testimonial).
5. Difondre continguts a través d'Internet i les xarxes socials mitjançant una agència especialitzada.
6. Crear i consolidar productes atractius, especialment per a la població jove.
7. Potenciar la col·laboració entre les comunitats autònomes dels territoris de parla catalana per garantir la promoció i la difusió del català en els nous mitjans de comunicació audiovisual.
8. Incrementar la producció audiovisual a partir de tres eixos: ajuts de les administracions públiques, inversió de les televisions (privades i públiques) i coproducció amb altres territoris.